

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LX. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2004. JÚNIUS 3.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

5-6.

PEDAGÓGUSNAPRA

Első olvasásra talán nem a mi hagyományos ünnepünkre emlékeztet az alábbi, kevésbé ismert, csodálatos költemény. Am a hozzáfűződő nevek tudatában ugyancsak ide illik. Csak néhány szóval! Költője – a poéta, az író, az irodalomszervező – családi nevén Jékely Lajos, szűkebb hazájának, Erdélynek, majd áttelepülése után a két világháború közti kis Magyarországnak egyik kiváló pedagógusa volt. Mint ahogy sokszorosan az volt a XVII. században hatalmas életművével Apáczai Csere János (az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum most adta ki a válogatott pedagógiai műveit tartalmazó kötetet), és egész valójával őt ihlette, segítette a hollandiai tanulmányai idején feleségül vett szépséges Aletta van der Maet, a nő, az asszony, aki éppúgy ott van az iskolában, mint számos pedagógus otthonában.

ÁPRILY LAJOS

Tavasz a házsongárdi temetőben

Apáczai Csere Jánosné,
Aletta van der Maet emlékének

A tavasz jött a parttalan időben
s megállt a házsongárdi temetőben.

Én tört kövön és porladó keresztben
Aletta van der Maet nevét kerestem.

Tudtam, hogy itt ringatja rég az álom,
s tudtam, elmúlt nevét már nem találok.

De a vasárnap délutáni csendben
nagyon dalolt a név zenéje bennem.

S amíg dalolt, a századokba néztem
s a holt professzor szellemét idéztem,
akinek egyszer meleg lett a vére
Aletta van der Maet meleg nevére.

Ha jött a harcok lázadó sötétje,
fénnyel dalolt a név, hogy féltve védje.

S a dallamot karral kísérve halkán,
napsugaras nyugat dalolt a dalban,
hol a sötétség tenger-árja ellen
ragyogó gátat épített a szellem.

Aletta van der Maet nevét susogta,
mikor a béke bús szemét lefogta.

S mikor a hálátlan világ temette,
Aletta búja jajgatott felette,

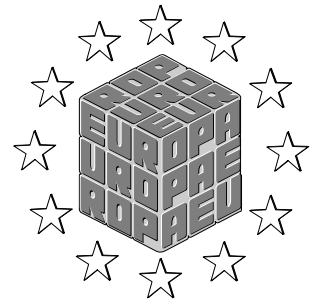
míg dörgő fenséggel bűgött le rája
a kálvinista templom orgonája.

Aztán a dal visszhangját veszítve, félve
belenémult a hervadásba, télbe.

Gyámoltalan nő – szól a régi fáma –
urát keresve, sírba ment utána...

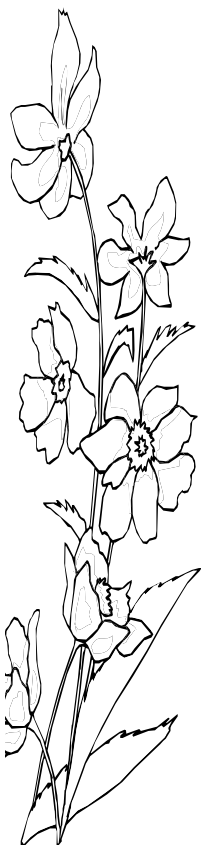
A fényben, fenn a házsongárdi csendben
tovább dalolt a név zenéje bennem.

S nagyon szeretném, hogyha volna könnyem,
egyetlen könny, hogy azt a dallamot
Aletta van der Maet-nak megköszönjem.

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- EURÓPAI SZAKSZERVEZETEK TALÁLKOZÓJA BUDAPESTEN
- A PSZ KÖLTSÉGVETÉSI FELMÉRÉSÉNEK TAPASZTALATAI
- PÉLDAADÓ ÖNKORMÁNYZATOK
- PEDAGÓGUSNAPI KITÜNTETÉSEK
- EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM
- VESZEDELMEK VISZONYOK AZ ISKOLÁBAN
- KI KICSODA
- TISZADOBI PÉLDA
- VÁLASZOL AZ ISKOLA
- PL-ÚTMUTATÓ:
 - KÖZALKALMAZOTTI VÁLASZTÁSOK;
 - ESÉLYEGYENLŐSÉG;
 - KOLLEKTÍV SZERZŐDÉS

In memoriam SZURGYI ISTVÁN

Fájdalmas szívvel értesültünk arról, hogy volt munkatársunk, barátunk, a Pedagógusok Szakszervezete KV-nek volt tagja, a Szolnok megyei bizottságának nyugállományú titkára, **Szurgyi István** 2004. május 13-án, 85. életévében elhunyt, s május 21-én szülőfalujában, pedagógus munkásságának helyén, Rákóczi falván helyezték örök nyugalomra.

E sorok írója korábban elkötelezett más programja miatt nem vehetett részt a végső búcsúztatáson. Nagyon szoros baráti kapcsolatukból fakadóan ezúton és e helyen tesz eleget szomorú kötelezettségének: valamennyiünk nevében emlékezik és búcsúzik mindnyájunk Pistájától.

Jól tudtuk, hogy súlyos betegség tartja fogva. Mégis árasztotta magából az optimizmust, szeméből a bölcsen gondolkodó pedagógus és szakszervezeti mozgalmi tisztségviselő gazdag tapasztalatai váltak közkinccsé.

Mindenkivel baráti szót tudott váltani, és a szó szeretetteljes és méltóságos jelentésével Ő volt mindnyájunk s megyéje – Jász-Nagykun-Szolnok megye – oktatásügyi dolgozóinak Pistája. Ahogy élt, úgy hunyt el: halkán, csendesen távozott körünkől, mert ilyen volt a jelleme, természete.

Szinte természetes egyszerűséggel olvadt egybe benne a pedagógushivatás a közügyekkel, a szakma a mozgalmi munkával. Hűség mindkettőhöz. Ez volt egyenes életútjának vezető motívuma. Az oktatásügy, oktatás-nevelés és mozgalmi élet bármilyen jelensége, problémája vagy buktatója került útjába, végtelen nyugalommal lépett a megoldás érdekében. Különös tapintattal tudta lehúzni az indulatokat, sőt, egyfajta sztoikus humorral feloldani a konfliktusokat.

Hadd emeljük ki életútjának néhány konkrét állomását!

Érettségizett, katonaviselt, a hadifogságból szabadult fiatal-emberként Szarvason elvégezte a tanítóképzőt, és visszament szülőfalujába, Rákóczi falvára: nem prófétának, hanem édesapja tantestületébe igazi néptanítónak, aki nem katedrálról tanított, hanem nagy érzékkel, lélekbe látó szemmel ott sétált tanítványai között.

Pedagógusszíve mindig ott lüktetett a mozgalmi munkában is. Ez a jegyessége ifjú korában fogant. Mint elsőosztályú sportoló, erős elhatározással, szorgalmas és következetes munkával elérte, hogy már 17 évesen az olimpikonok közé kerüljön. (Tagja volt az 1936-os olimpiai atlétikai keretnek rövidtávfutó magyar ifjúsági bajnokként. Sajnos, rajta kívül álló okok miatt nem vehetett részt az olimpián.) Az újjászerveződő és egyre erősödő szakszervezeti mozgalomba éppen sporttevékenysége révén is bekapcsolódott. Szakszervezetünk „Fáklya” sportegyesületében különböző helyeken – megyei és központi szinten – ismert munkatárs lett. Később választotta meg a Pedagógusok Szakszervezete Szolnok megyei küldöttterkezte a megyei bizottság elnökévé. Számára ez a választás végérvényesen iránytűt jelentett a szakszervezeti mozgalom iránti elkötelezettsége szempontjából. Később a szakszervezet VII. kongresszusán a központi vezetőség tagjává is megválasztották. Sokat és élő lelkiismerettel dolgozott.

Tudjuk, hogy sohasem önmagáért és nem önmagának, hanem mindig az oktatásügyért, az oktatásügyben dolgozók erkölcsi és anyagi megbecsülésének előmozdításáért tevékenykedett, kiérdemelve a bizalmat, mellyel vezetővé választották. Múlhatatlan érdemeket szerzett a megye oktatásügyi dolgozóinak Zánkán megépített üdülőtelepének létrehozásában, a dolgozók és családtagjaik belső és külföldi üdültetésének megszervezésében, a sporttevékenység szervezésében, a megyei pedagóguslakás-építés kiszélesítésében, az életkörülmények javításában stb.

Különös tehetsége volt mindezek mellett az emberi kapcsolatok erősítésére, ami a szakszervezeti mozgalomban eminens követelmény. Szurgyi István soha nem tekintette ezt a doktrínák rideg tartományának, hanem olyan gyakorlatnak, amely eleven környezetet, barátokat, küzdőtársakat és jó, nemes célokat feltételez. Szinte művészi módon járt el, ha emberi ügyeket, sorsokat kellett rendbe hoznia. Bármilyen szerény volt is életében és küzdött a dicsekvőkkel szemben, egy kérdésre mindig egyértelmű választ adott: mindent a közösségért.

Ez hát az Ő életének öröksége, melyet bizton ajánlhatunk a mozgalmi és pedagógiai munkában most is tevékenykedő utódainak.

Drága barátunk, Pistánk! Emlékedet mind a szakszervezet központjában, mind megyédben megőrizzük.

Horváth János,

a PSZ nyugalmazott mb. osztályvezetője

Segítségkérés

A tótkomlói Jankó János Általános Iskola és Gimnázium tanára, a 31 esztendő *Szélesné Dékány Magdolna* két éve súlyos izomsorvadásos betegségben szenved, amelyet hazánkban nem tudnak gyógyítani. Életmentő műtétre ez év szeptemberében Szuluba kell utaznia. Sajnos, a szükséges 75 000 dollár a család nem tudja előteremteni. Segítségül az iskola tevékeny részvételével „Segíts magadon” Izomsorvadásos Betegekért Alapítványt hoztak létre. A kuratórium anyagi támogatást kér kollégánknak gyógyulásához. A felajánlott összeget az alapítványnak a Tótkomlói Takarékszövetkezethetnél vezetett **53300074-11046116** számú számlájára lehet befizetni. (Az alapítvány címe: 5940 Tótkomlós, Görgyey u. 5., tel.: 06-68-462-263, 06-30-221-1636.)

Közlemény

Értesítjük olvasóinkat, hogy lapunk összevontan augusztus végén jelenik meg ismét. Valamennyi kollégánknak pihentető nagyvakációt kívánunk.
Szerkesztőség

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden helyi intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. Hasznos lenne, ha a „köteles” példány mellett több is eljutna egy-egy intézménybe, mégpedig előfizetés révén.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetési ár **3.000 forint**, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-féhérben) 80.000 forint, féloldal 40.000, negyedoldal 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap eleje.

A Bükk hegységben, a Lázberci-víztározó közelében, az Upponyi-sziklaszorosnál egész évben várjuk a kiránduló és erdei iskolai csoportokat, családokat összkomfortos parasztházban, olcsó szálláslehetőséggel. Tanösvény, túrázási lehetőség, kerti pihenő, kiépített szabadúzhely, horgászat, házias konyha. Üdülési csekket elfogadunk.

Tel.: 46/364-365; 06/30/318-7372. (x)

„Jée ! Ez csak a táblán fog! A kezem tiszta marad”

Júniustól kerül forgalomba Magyarországon a pormentes, öntött, szögletes krétacsala, mely 100 db-os fehér, 6-12-100 db-os színes kiszerezésben lesz kapható. A termék a rendkívüli környezet- és egészségbarát voltának köszönhetően várhatóan nagy sikert fog aratni a tanárok és diákok körében. Nincs többé kréttalporral küszködő nebuló és állandóan fehér kezű nevelő!

A termékert keresse a Timex Pen Kft-nél, 2600 Vác, Vásár u. 1.; tel.: 06-30-9330-319, illetve nagykereskedő partnereinknél. (x)

Angoltanárt keresünk nyelviskolába, váci, gödi, dunakeszi munkavégzésre, hosszú távra, gyakorlattal előnyben.
Tel.: 06-20-343-0820; 06-70-242-0069 (x)

A pedagógusok és szülők figyelmére

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hű tükröt nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszzerű eseményeiről. Hasznos kiegészítője tankönyvkritikai melléklete, a *Támpont*. Szerkesztőség: 1054 Bp. Kálmán Imre u. 16. II. em. 4/a. Tel./fax: 269-2730.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Béczi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464
Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.000,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A **PSZ nemzetközi konferenciát** rendezett 2004. április 23-24-én Budapesten. Az Oktatási Internacionálé (IE) kezdeményezésére és támogatásával szervezett találkozón a kelet-közép-európai országok pedagógus-szakszervezeteinek vezetői vettek részt. Az IE képviselőjében *Elie Jouen* főtítkárhelyettes köszöntötte a konferencia résztvevőit, majd *Varga László*, a PSZ elnöke, aki a kétnapos ülés levezető elnöki feladatait is ellátta, szövegezte a szakszervezetünkről, a nemzetközi tanácskozás feladatairól. Az Oktatási Minisztérium képviselőjében pedig *Sipos János* helyettes államtitkár adott tájékoztatást a magyar oktatásügy aktuális kérdéseiről, törekvéseiről. A PSZ képviselőjében *Árok Antal* alelnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős is részt vett a konferencián.

A résztvevők megvitatták és véglegesítették a 2004. márciusi szófiai tanácskozás záródokumentumát, ugyanakkor szükségesnek tartották azt néhány átfogó jellegű megállapítással kiegészíteni. (A szófiai és a budapesti tanácskozás záródokumentumát lásd lapunk hátsó borítóján.) Az Oktatási Internacionálé (IE) 2004 nyarán esedékes kongresszusának (Porto Alegre – Brazília) előkészítése jegyében az újjáavazásra kerülő elnökség európai jelöltjeiről is véleményt cseréltek. Megállapodtak, hogy az IE alelnöki tisztségére az európai pedagógus-szakszervezeteknek egy jelölt személyében kellene megegyezni. A többség a PSZ-szel együtt a francia jelöltet támogatta. Néhányan azonban még nem rendelkeztek erre vonatkozó felhatalmazással. Kelet-közép-európai régió képviselőjeként pedig egységesen *Branimir Strukelj*-t, a szlovén pedagógus-szakszervezet (ESVUS) főtítkárárt javasolták az IE elnökségébe.

Végül a konferencia megvitatta és támogatta az Európai Oktatási Charta irányelveire vonatkozó PSZ-javaslatot. A teljes charta kidolgozása ezek alapján a későbbiekben történik, és első véleményezésére ez év őszén a szintén Budapesten, a PSZ szervezésében megrendezendő nemzetközi konferencián kerül sor. Mindez azt jelzi, hogy a PSZ egyre fontosabb szerepet játszhat Európa e régiójának pedagógus-szakszervezeti tevékenységében, annak koordinálásában.

A **PSZ Országos Vezetősége** 2004. május 3-i ülésén az aktuális tájékoztatást követően megvitatta és elfogadta a PSZ-tagkártya használati szabályzatát, valamint tájékoztatást hallgatott meg a tagkártyához kapcsolt kedvezményrendszerrel. Az ülésnek ezen a részén részt vett *Major Zoltán*, a Magyar Kamarákért Szövetség (MAKASZ) elnöke is.

Az ülésen az eredeti javaslat szerint meg kellett volna vitatni az egységes közszolgálati törvény kodifikált tervezetét. Ám a kiküldött javaslatról utólag kiderült, hogy még nem a kormány által jóváhagyott, hivatalos egyeztetésre megküldött anyag. Ilyen dokumentumot valószínűleg csak augusztus második felében tárgyalhatnak meg a közszolgálati szakszervezetek vezető testületei.

A **PSZ Országos vezetősége** 2004. május 17-i konzultációján Szakszervezeti Akadémia keretében a fogyasztóvédelemről tárgyalt. Ennek európai uniós elvárásaival, feladataival *dr. Garay István*, a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetségének (FEOSZ) elnöke foglalkozott. Majd a fogyasztóvédelmi ismeretek oktatásával kapcsolatos tennivalókkal *Szöllősi Istvánné*, a FEOSZ alelnöke, a Magyarországi Biztosítottak Egyesületének elnöke ismertette meg a testület tagjait. Ezt követően a szakszervezeti tevékenység aktuális kérdéseiről tárgyalt az OV.

A **Közoktatáspolitikai Tanács** 2004. április 27-i ülésén, szakszervezeti javaslatra, a pedagógiai program felülvizsgálati határidejének

meghosszabbításával foglalkozott. Az időpontmódosítás nincs rendeltetésekkel alátámasztva, azonban az önkormányzati szövetségek javasolhatják a fenntartónak, hogy a helyi programok beadási határidejét június 30-ig hosszabbítsák meg. A tanács véleményezte a kerettantervi tervezeteket is, melyek többségét támogató javaslatával engedte tovább. Miskolc város intézményösszevonással kapcsolatos lépései ügyében a testület felhívta a figyelmet a törvényesség betartására.

Madridban, a spanyol szakszervezeti tömörülés (CC.OO.) nyolcadik kongresszusán május 21-24-én a SZEF képviselőjében *Szlankó Erzsébet*, a PSZ alelnöke vett részt. A rendezvény két fő gondolat jegyében zajlott: az emberi jogok, a szabadságjogok fontossága, valamint a szakszervezetek megosztásának elkerülése. A kongresszuson 120 ország 133 résztvevője erősítette meg a fenti elvek nélkülözhetetlenségét.

A **Munkavilág Szövetsége** 2004. május 13-15-én nemzetközi szemináriumot tartott Budapesten „Társadalmi Párbeszéd az oktatásban és döntéshozás az unióban” címmel. A közel száz meghívott között tíz magyarországi szakszervezeti vezető vett részt a konferencián. A PSZ nevében *Szlankó Erzsébet* alelnök köszöntötte a résztvevőket és mutatta be a nemzetközi tanácskozásnak szakszervezetünket.

A **Francia Oktatási Szakszervezet (UNSA) Le Mans-ban**, 2004. május 27-29-én rendezett kongresszusán szakszervezetünket *Árok Antal* alelnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős képviselte. A kongresszus 600 küldöttje a beszámoló megvitatása és elfogadása után a szervezet főtítkárának ismét *Patrick Gauthier*-t választotta meg, majd jóváhagyta a szervezet középtávú programját, és több, a nemzetközi szakszervezeti mozgalomra is vonatkozó határozatot fogadott el. A negyven külföldi résztvevő közül hárman kaptak szót a kongresszuson: az elefántcsontparti, a japán és a magyar PSZ képviselője. *Árok Antal* alelnök a többi között méltatta a francia-magyar szakszervezeti kapcsolatot, bemutatta a hazai oktatásügyi érdekegyeztetés aktuális gondjait, valamint ismertette a PSZ Európai Oktatási Chartára vonatkozó javaslatait, amelyeket a kongresszus nagy tetszéssel fogadott. A PSZ képviselői kétoldalú tárgyalásokat is folytattak más országok szakszervezeti vezetőivel, valamint a francia oktatási intézményvezetők szakszervezetét képviselő elnökasszonnyal.

Az **Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT)** 2004. május 28-án több mint hat órán keresztül tárgyalt a közszolgálat béreinek ideai alakulásáról, valamint a szükséges kormányzati intézkedésekről. Ezen a PSZ képviselőjében *Varga László* elnök vett részt, aki egyben a szakszervezeti oldal ügyvivőjeként meghatározó szerepet játszott a tárgyalásokon. A megbeszélések a június 9-i kormányülést követően, ahol várhatóan kialakul a kormány egységes, a szakszervezeti véleményeket is figyelembe vevő álláspontja, a 2004. június 10-i OKÉT-ülésen folytatódnak. A május 28-i vitáról készített rövid összefoglalót lásd a lap alján. Az e témában készített PSZ-felmérés összegzését lapunk 5. oldalán közöljük.

Az OKÉT-üléssel egy időpontban zajlott a **PDSZ által szervezett utcai demonstráció** a Pénzügyminisztérium épülete előtt, amelyhez az EDDSZ is csatlakozott. *A mintegy százötven fős „tömeg” nem a szakszervezeti mozgalom erejét, hanem a szervezők gyengeségét mutatta be. Nem adott nyomtatékat az érdekegyeztető tárgyalásokhoz, hanem neheztelte azokat.* A PSZ a sztrájkbizottság és a kormány megállapodása alapján a tárgyalások során érvényesíti a szakszervezeti álláspontot.

Összefoglaló az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) 2004. május 28-i tárgyalásáról

Az OKÉT elé került KSH-adatok a 2004. első negyedévi keresetek alakulását tartalmazták. Eszerint a közzsféra egészében 6,8%-os a keresetemelkedés. A legkisebb növekedés a kutatásfejlesztés (0,2%), a legmagasabb pedig az igazságszolgáltatás területén (több mint 30%) volt. Az oktatás területén, mint ahogy azt a PSZ reprezentatív jellegű felmérése is alátámasztja, az emelkedés 1,9%. A szakszervezeti oldal a közalkalmazotti és a felsőoktatási bérrendszer 6%-os emelésére tett javaslatot. A köztisztviselői illetményalap által vezérelt területekre pedig a tényleges keresetemelkedést is figyelembe vevő szorzórendszer javasolta. A kormány a javaslatainkat nem fogadta el, ugyanakkor elismerte, hogy az javaslatok látszólagosan kedvező átlaga ellenére szükségesek a korrekciós intézkedések. A június 9-i kormányülés elé az OKÉT egyetértésével két javaslat került. A szakszervezeti oldal álláspontja szerint mind a két esetben tárgyalásokat kell folytatni az illetményrendszerek jövő évi emeléséről is.

a) *Még az idén kerüljön sor közalkalmazotti bértáblaemelésre legkésőbb szeptember 1-jei időponttal. A mértékről a kormány képviselői nem nyilatkoztak (valószínűsíthetően 4% körül lenne).*

b) *A 6%-tól elmaradt területek munkavállalói kapjanak december 31-ig rendszeresen járó illetménykiegészítést. Az illetménykiegészítés folyósításának várható kezdő időpontja szeptember 1.*

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

Az **Óvodai Tagozat Intézöbizottsága** kihelyezett ülést tartott 2004. május 13-14-én Dunaújvárosban.

Az első napon a város intézményi titkárainak (óvoda, általános iskola, középiskola) részvételével fórumot szervezett a helyi óvodai tagozat, ahol *Varga László* elnök tartott tájékoztatót aktuális szakaszvezetési-érdekvédelmi témákról. Majd az óvodai tagozat elnökeként a tagozati feladatairól szóltam.

Másnap az IB ülésén az elvégzett munkánkat értékelte a vezetőség, majd figyelembe véve a tagozati üléseken elhangzottakat s a szakmánk előtt álló új kihívásokat, kialakítottuk a következő tanév előzetes tervét.

Ezúton is köszönetet mondunk a dunaújvárosiakkal való találkozások lehetőségéért, illetve a szíves vendéglátásért a PSZ helyi vezetőinek, elsősorban *Kósa Mihálynak* és *Sántáné Kóti Ilonának*.

Makár Barnabásné elnök

A **PSZ újjáalakuló Gyógypedagógiai Tagozata** 2004. május 4-én tartotta ülését. Megválasztotta új elnökét, *Jantyk Margitot* (a paksi Gazdag Erzsébet Általános Iskola igazgatója), és a kibővült intézöbizottságot is. Az intézöbizottsági tagok és az állandó meghívottak a következők: *Ammerné Nagymihály Emilia* (Budapest); *Barbócz Károlyné* (Debrecen); *Batyik István* (Esztergom); *Diós Pálné* (Mosonmagyaróvár); *Endrédi Mocsnik Mariann* (Esztergom); *Fekete Mária* (Pécs); *Frányó Lászlóné* (Iregszemcse); *Járfás Istvánné* (Bicske); *Koósne Garbacz Hajnalka* (Dunaújváros); *Majoros Katalin* (Budapest); *Molnár Rózsa* (Oroszlány); *Molnár Tibor* (Kaposvár); *Swiderski Lászlóné* (Budapest); *Szabó Imre* (Debrecen); *Szabó Mihályné* (Kecskemét); *Vértesné Törő Mária* (Dombóvár).

Az ülésen *Varga László*, a PSZ elnöke méltatta a tagozatok szerepét és fontosságát is szakszervezetünk munkájában, majd szakmai orientáló témaként *dr. Torda Ágnes*, az ELTE gyógypedagógiai főiskolai karának docense tartott előadást, mely az integráció törvényi, közoktatási és pszichológiai vonatkozásairól szólt. Az ország különböző részéről érkezett kollégák nagy érdeklődéssel hallgatták és számos kérdéssel bizonyították a téma aktualitását.

Az előadó a következőket hangsúlyozta: A közoktatási törvényben változott a fogyatékkal élő tanulók elnevezése: *sajátos nevelési igényű tanulók* lett az átfogó elnevezés. A gyógypedagógiai terminológiában is történt változás: az autizmussal élő gyermekeket eddig a *pszichés zavarral küzdők* közé sorolták, mostantól azonban külön szerepelnek a terminológiában. Nagy szükség lenne autista szakos tanár- és terapeutaképzésre, ami remélhetőleg minél előbb megvalósulhat. Fontos volna még több, jól képzett *fejlesztő pedagógus* foglalkoztatására. A továbbiakban kiemelte, hogy a pedagógusoknak nagyon fontos szerepük és feladatuk van az integráció (gyermek és szülő érdekeit szem előtt tartó) végrehajtásában, hiszen másként kell integrálni egy bármilyen fogyatékkal élő tanulót és másként egy hátrányos helyzetűt. Pozitív változásként értékelte, hogy a gyógypedagógiai jón bevált tankönyvek közül néhányat már az általános iskolákban is szívesen használnak a pedagógusok (Meixner Ildikó könyvei).

Dr. Torda Ágnes felvázolta a pedagógusi tevékenységek jövőképét is, ami nagyon örömteli változást jelentene. A pedagógus és a gyógypedagógus között összekötő kapocsként ott lenne a fejlesztő-integráló pedagógus. A gyógypedagógus és a pszichológus között a terapeuta lenne az összekötő, és a pszichológus és a pedagógus között a differenciáló pedagógusnak lenne fontos szerepe. A pedagógus-gyógypedagógus-pszichológus munkáját a rehabilitáló gyógypedagógus segítené.

Koósne Garbacz Hajnalka,
Móra Ferenc Ált. Isk., Dunaújváros

A PSZ **Adminisztratív és Technikai Tagozata** május 26-án tartott országos tanácskozást.

Varga László, a PSZ elnöke tájékoztatót tartott a kormány s a közszféra szakszervezete és sztrájkbizottsága által aláírt megállapodás végrehajtásának helyzetéről, s az – ugyancsak ennek részét képező – OKÉT ülésén képviselő álláspontjáról. Tájékoztatót a PSZ által készített bérfelmérés eredményeiről. A PSZ ez alapján kezdeményezi, hogy az OKÉT május 28-ai ülésén történjen megállapodás a szükséges bércorrekcióról. Szólt még a KT-választással kapcsolatos feladatokról. Felvázolta az egységes közszolgálati törvény létének nemzetközi hátterét, s nálunk várható alakulását és megvalósulását.

Második témaként *dr. Dudás Lilian* jogi szakértő tartott áttekinthető ismertést „Munkavállalás és szociális ellátás az EU-ban” címmel. Az igen tartalmas előadásban, mely 1951-től, az EU gondolatának megszületésétől napjainkig tartó folyamatot ölelte fel, jelentős nyomatékokat kapott a 70-es években megfogalmazódott munkavállalói jogok kérdéskörére. A munka világával kapcsolatos aktuális ismeretek a mindennapi élet ügyeinek intézésében ma már számunkra is fontosak – hangsúlyozta az előadó. *Horváth Erzsébet* társadalombiztosítási szakértő a tárgyköréből adódó legfrissebb ismereteket tartalmazó írásos anyaggal, s a hozzáfűzött szóbeli eligazítással segítette a tagozat tagjainak tájékozódását. *Gyeraj Mihály* elnök végül összegezte a tanévi munkát.

Juhász Olga szakértő

Az **ÁMK-tagozat intézöbizottsága** május 27-ei ülésén *Szlanó Erzsébet* tartott részletes és a kezdetekre visszatekintő tájékoztatót a bértárgyalásokról. Ismertette a kormány-közszolgálati sztrájkbizottság létrejöttének okát, a kormány és a sztrájkbizottság megállapodásának lényegét, az ebből fakadó kötelezettségeket s a várható fejleményeket. Beszélt a PSZ által végzett, a felmérésről, annak a KSH adataival való összevetéséről, az ebből adódó következtetésekről, s az OKÉT-en az általunk képviselő álláspontjáról. Az intézöbizottság munkamegbeszélésén elfogadta a következő tanév első félévének eseménytervét. Kiemelten foglalkozott a novemberi hagyományos bajai kétnapos találkozás programjával, s az ősz folyamán tartandó országos értekezlet előkészítésével.

Juhász Olga szakértő

A **PSZ és az Önfelkészítő Iskolák Egyesületének vezetői** 2004. május 19-én szakszervezetünk székházában megbeszélést tartottak. A PSZ-t *Varga László* elnök, *Arok Antal* és *Szlanó Erzsébet* alelnökök képviselték. Az Önfelkészítő Iskolák Egyesületének részéről *dr. Kovács Géza* elnök, *Árendás Péter*, *Nagy Kálmán* társelnökök, *Szabó Zsuzsa* az elnökség tagjaként, aki egyben szakszervezetünk országos vezetőségének is tagja, vett részt.

Az Önfelkészítő Iskolák Egyesülete 1996-ban alakult. Jelenleg mintegy 126 iskola és kollégium a tagja. Szakmai szervezetként, egyéb tevékenységek mellett regionális és országos önképzéseket, továbbképzéseket is szervez. Szinte valamennyi országos pedagógiai tanácskozáson képviselteti magát, mára a pedagógiai közélet aktív és jelentős tényezőjévé vált. Idén szervezték jubileumi X. konferenciájukat.

A kötetlen konzultáció során a résztvevők megfogalmazták, milyen területeken látnak lehetőséget a hatékony együttműködésre, s megállapodtak a folyamatos kapcsolat fenntartásában.

Szabó Zsuzsa,
a PSZ Jász-Nagykunszabolcs megyei
titkára

PSZ AZ INTERNETEN

SAKSZERVEZETI TISZTSÉGVISELŐK, PSZ-TAGOK, INTÉZMÉNYVEZETŐK TÁJÉKOZÓDÁSÁNAK ÚJ, KORSZERŰ LEHETŐSÉGE

www.pedagogusok.hu; e-mail: psz@internet.hu

Helyi költségvetések, bérfejlesztés az oktatási ágazatban

A Pedagógusok Szakszervezete a helyi tisztségviselők segítségével ez év tavaszán reprezentatív jellegű felmérést készített az önkormányzatok 2004. évi költségvetési döntéséről. Ezúton is megköszönve minden közreműködő kollégánk segítségét, publikáljuk ennek összegzett tapasztalatait.

A felmérés célja az általános tájékozódáson túl a közszolgálati szakszervezetek és a kormány között létrejött megállapodás 1/c. pontjával összefüggő tárgyalásokra való felkészülés. E szerint, amennyiben a költségvetési szféra első negyedévi keresetnövekedése a közös szándéktól eltérően alakulna, a kormány és a szakszervezetek legkésőbb május 31-ig meghatározzák, hogy milyen jogi és pénzügyi intézkedések indokoltak és szükségesek az előirányzott bruttó 6%-os bérnövelés érvényesítése érdekében. A PSZ-felmérés eredménye egyértelműen azt bizonyítja, hogy szükség van ilyen lépésekre.

1. A vizsgált 221 önkormányzat (109 község, jórészt kistéleptelepülés, 46 kisváros, 31 közép- és nagyváros, 20 fővárosi kerület, valamint 15 megyei és a fővárosi önkormányzat) közül csupán 15 biztosít 6%-os bérfejlesztést 2004. január 1-től. (Jó példaként valamennyit felsoroljuk: Lajosmizse, Gyula, Bősárkány, Sándorfalva, Heves, Gárdony, Jászberény, Gyöngyösoroszi, Vasvár, Kutas, valamint a főváros I., V., VIII., XIX., XXI. kerülete.)

2. A vizsgált körben 23 településen adnak nem egész évre szóló vagy feltételhez kötött bérfejlesztést. (Például Mosonmagyaróvár április 1-től 4%, Nagyszénás július 1-től 5%, Szeged július 1-től 5%, Székesfehérvár szeptember 1-től 6%, Dunaújváros október 1-től 6%, Győr és Pécs 3%, Héhalom 6% fejlesztés év végi jutalomként, Karancslapujtő 6% év végén, ha nem jelent adósságot, Gyöngyösfalu 5%, Veszprém július 1-től 4%, Veszprém megyei önkormányzat 4% + 2%, ha kigazdálkodják.) Néhány településen az esetleges bérfejlesztésre vonatkozó döntést későbbre halasztották, és csak ígéretként szerepel.

3. A vizsgált önkormányzatok mintegy 83%-a, 183 település semmiféle bérfejlesztést nem tervezett a közalkalmazottak körében. A legtöbb nevelési-oktatási intézményfenntartó önkormányzat, Budapest főváros (több mint 200 intézmény, mintegy 12 ezer közalkalmazott) sem biztosított erre forrást.

Sok önkormányzatnál szembeötlő ellentmondás, hogy amíg költségvetési gondokra hivatkozva a közalkalmazottak nem kaptak bérfejlesztést, a képviselők tiszteletdíja, költségterítése jelentősen emelkedett. (Például Debrecenben 10,5%-kal, Kiskőrösön 30%-kal, Csurgón 44%-kal, Újfehértón 50%-kal, Bagon 50%-kal, Hajdúszoboszlón 57%-kal, Megyaszón 68%-kal, Pannonhalmán 75%-kal, Medgyesbodzásán 100%-kal, Hajdúbagason 200%-kal emelkedett.)

4. A béren kívüli juttatások körében jellemző változásoként regisztrálhattuk az étkezési hozzájárulás összegének növekedését, az adómentesség határának felemelésével összefüggésben (melegétkezés esetében 6 000 Ft/hó, ételvásárlási utalvány esetében 3 500 Ft/hó). Több településen azonban (pl. Oroszlányban) megvonták az étkezési támogatást. Az önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulások nem vagy alig emelkedtek. Több önkormányzat (elsősorban városok) döntött egészségpénztári támogatás mellett, hiszen ezek közterhek nélkül adható juttatások. Sok településen előforduló rossz gyakorlat, hogy amíg a polgármesteri hivatal dolgozói kapnak ilyen jellegű segítséget, a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó közalkalmazottak nem, vagy kisebb összegben. (A legmarkánsabb példa Budapest, ahol a Főpolgármesteri Hivatal köztisztviselői a maximális támogatásban részesülnek, az iskolákban dolgozó közalkalmazottak szakszervezeti kezdeményezés ellenére semmiféle önkéntes nyugdíjpénztári, illetve egészségpénztári juttatást nem kapnak.) E jelenségek miatt több helyen úgy fogalmaztak, hogy az önkormányzatok kartellt alkottak a közalkalmazottakkal szemben: a köztisztviselőket ugyanis nemcsak törvényi alapon különböztetik meg, hanem az adható juttatások tekintetében is.

5. A gyermeklétszám további csökkenése a legtöbb településen súlyos iskola-, óvodafenntartási, működtetési gondot jelent. Ezért folytatódik az osztályok, intézmények összevonása, átszervezése, néhány helyen intézmények bezárása. Az ilyen jellegű lépéseket ugyan csak a tanévváltás során lehet megtenni, de ezek előkészítése már a költségvetési döntésekkel elkezdődött. Ezek közül néhány tipikus intézkedésre hívjuk fel a figyelmet:

Egyre több kistéleptelepülésen – mivel egy intézmény, és egy évfolyamon egy kislétszámú osztály található – az iskolabezárás és/vagy a társulás gondolatával kénytelenek foglalkozni. Baranyában például

12 község önkormányzata fontolgat efféle megoldást (például Abaliget, ahol 1992-től központi támogatással új iskolát építettek).

A városok többségében – a tervek szerint – 2-9 első osztállyal kevesebb indul idén, mint tavaly. Általános gyakorlat az intézmények összevonása, integrálása, mammutegységek létrehozása takarékosági okokból. (A legmarkánsabb ilyen jellegű folyamat Miskolcon zajlik; Szegeden 53 óvoda egy igazgatás alá kerül; Debrecenben, Szekszárdon, Nagykanizsán, Békéscsabán, Dunaújvárosban, Zalaszentgróton, Újfehértón, Komlón, Mezőhegyesen, a főváros I., VII., IX. és XIX. kerületében is találkozunk összevonásokkal. Iskola-, óvoda-, kollégiumbezárások várhatók Budapesten a VIII. és X. kerületben, Szentgotthárdon – farkasfai tagiskola, Salgótarjánban, Hódmezővásárhelyen, Gyomaendrődön, Pécsen, Nagykátán.)

Folytatódik a középiskolák, szakszolgálatok megyei (fővárosi) önkormányzatnak való átadása is. Budapesten a Petőfi és a Kőlcsey Gimnázium kerülne az I., illetve VI. kerületből a fővároshoz, Komárom város 6 intézményt kíván átadni a megyének.

6. Az elemzett önkormányzatok döntő többségénél a költségvetési javaslatról egyeztetést folytattak a PSZ helyi tisztségviselőivel (a települések közel egyharmadánál több alkalommal), és az intézményvezetőkkel is több fordulóban tárgyaltak.

A költségvetést mindenütt az előirt határidőre elfogadták. Egy településen viszont a képviselő-testület működésképtelensége miatt ez nem történt meg, és emiatt súlyos jogsértő állapot keletkezett. A szóban forgó Tápiószéle polgármestere erre hivatkozva a közalkalmazottak május 3-án esedékes munkabéret 50%-os csökkentéssel akarta kifizetni. Ezt a PSZ közreműködésével sikerült ugyan megakadályozni, ám tápiószélei kollégáink késve kapták meg fizetésüket. Ezért és a további tövénytelen lépések megakadályozása végett munkaügyi bírósághoz fordultak a PSZ jogtanácsosa segítségével. Közreműködésünkkel 38 keresetlevél került benyújtásra.

7. A nevelési-oktatási intézmények működési költségei tekintetében is a legtöbb településen romlott a helyzet. A vizsgált önkormányzatok mintegy 80%-ánál az intézmények dologi kiadásainak növekedése az infláció mértékét sem éri el. Az áfanövekedés fedezetével kapcsolatban is sok helyről jeleztek gondot. Több helységben az önkormányzat által előirt százalékkal (feladatoktól függetlenül, fűnyíró elv alapján) csökkenteni kellett az intézmények költségvetését.

8. A tanulmányozott települések 95%-ában van elfogadott, a közoktatási, feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terv [közoktatási törvény 85. § (4) bekezdésében előirt intézkedési terv]. Ugyanakkor számosan azt is kiemelték, hogy ez nincs összhangban az elfogadott költségvetéssel.

Végezetül néhány tipikus, egyéb visszajelzést, véleménynyilvánítást is röviden közreadunk:

- az előző évben nem adták-fizették ki az anyanapokat;
- az önkormányzat felülvizsgálja a technikai és kisegítő munkakörben foglalkoztatást, illetve a nyugdíjasok alkalmazását;
- iskolára terheltek bizonyos köztisztviselői költségeket is;
- több településen növekvő pedagógusi (főleg óvónői) munkanélküliséget jeleztek, és reménytelen elhelyezkedési, átképzési helyzeteket;
- kevés a szakmai továbbképzés költsége az intézményekben, az erre adott normatíva alig-alig emelkedett, miközben a tandíjak jelentősen;
- az oktatás jelenlegi finanszírozási rendszere rossz, tökéltetés folyik, ezért is csökken az oktatás színvonala.

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT KITÜNTETÉST KAPTAK

A Pedagógusok Szakszervezete 2000-ben alapított kitüntetésében olyan települések, önkormányzatok részesülnek, amelyek a lehetőségeikhez képest a legtöbbet tették nevelési-oktatási intézményeik színvonalas fenntartásáért, eredményes működéséért, ahol a szakmai és munkavállalói érdekeket egyaránt figyelembe veszik, s a pedagógusok, közalkalmazottak élet- és munkakörülményeit helyi többletforrások felhasználásával is javítják. Idén öt település kapott ilyen elismerést, amelynek átadására júniusban, helyi ünnepségek keretében kerül sor. Ez évben **Cserkeszlő, Hort, Ivánca, Kutas, Ricse** községek önkormányzata büszkélkedhet e plakettel. Az elismerést kapott önkormányzatok érdemei sorában hangsúlyos a demográfiai helyzet, a közoktatás-finanszírozás, az iskolafenntartás sokasodó gondjaival való folyamatos és tudatos törődés, megoldásra törekvés. Érdemes odafigyelni ezen önkormányzatokra, és példát venni szemléletükről, munkájukról.

CSERKESZŐLŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Szokolai Lajos. A képviselő-testület létszáma: 9 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmény: 1 általános művelődési központ.

A Tisza és Körös között, a Tiszazugban fekvő, gyógyfürdőjéről is nevezetes község nagy erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy közoktatási intézményeket is magába foglaló Petőfi Sándor ÁMK-t minél színvonalasabban működtesse. Ennek érdekében a központi költségvetési normatívákat helyi forrásokból jelentős összeggel egészítik ki. Egyaránt

nagy figyelmet fordítanak a szülők és gyermekek igényeinek kielégítésére, a pedagógusok, a nevelőtestület véleményének figyelembevételére, a szakszervezettel folytatott párbeszédre, az érdekegyeztetésre. A közalkalmazottak élet- és munkakörülményeinek javítása érdekében a következő juttatásokat biztosítják: a lakásépítés és felújítás, az étkezés és ruházkodás, üdülés támogatása, temetési, szülési, házasságkötési segély. Az önkormányzat konstruktív hozzáállásával hatékonyan elősegítette a PSZ Szolnok megyei szervezetének helyi üdülőépítését is.

HORT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Kassa László. A képviselő-testület létszáma: 12 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmények: 1 óvoda, 1 általános iskola.

A kerteszetéről, dinnyetermesztéséről hírnevet szerzett Heves megyei község mindig szívügyének tekintette az oktatás-nevelést is. Nagy gondot fordít az intézmények fenntartására, fejlesztésére, körültekintően, előrelátóan szervezi közoktatási feladatainak ellátását. Szüksős anyagi lehetőségeihez képest is megtalálta a módját annak, hogy színvonalas munka folyhasson az intézményekben. 1992-ben került átadásra a 21 millió forintos költséggel megépült tornacsarnok. Megteremtődtek az informatikaoktatás feltételei is. Az elmúlt években korszerűsítették az iskola tetőszerkezetét és nyílászáróit 10 millió forint értékben. Sikeresen kialakított egy szabályos méretű sportudvart is. Évről évre az oktatás-nevelés fejlesztését szolgáló pályázatokat nyújt be és nyer el az önkormányzat.

ségeihez képest is megtalálta a módját annak, hogy színvonalas munka folyhasson az intézményekben. 1992-ben került átadásra a 21 millió forintos költséggel megépült tornacsarnok. Megteremtődtek az informatikaoktatás feltételei is. Az elmúlt években korszerűsítették az iskola tetőszerkezetét és nyílászáróit 10 millió forint értékben. Sikeresen kialakított egy szabályos méretű sportudvart is. Évről évre az oktatás-nevelés fejlesztését szolgáló pályázatokat nyújt be és nyer el az önkormányzat.

IVÁNCSA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Molnár Tibor. A képviselő-testület létszáma: 10 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmények: 2 óvoda, 1 általános iskola.

A Duna és a Velencei-tó között fekvő Fejér megyei község önkormányzata gondos fenntartója nevelési-oktatási intézményeinek, azok folyamatos fejlesztésével is törődik. Magas színvonalú a személyi és tárgyi ellátottság. Rendszeresen élnek a pályázati lehetőségekkel. Nemcsak a minimálisan szükséges költségvetési forrásokat biztosítják, hanem

a lehetőségekhez és az adottságokhoz mérten azon felül is felkutatnak támogatási lehetőségeket. Az intézményvezetési kinevezések elsősorban a nevelőtestület véleménye alapján történik. Az érdekegyeztetés rendszeres és magas szintű. Nagy hangsúlyt helyeznek a minőségi munka elismerésére (béremelés, jutalom). Nyugdíjpénztári támogatást biztosítanak, és segítik a dolgozók saját lakáshoz jutását. A képviselő-testület nemcsak hivatalos kapcsolat során, hanem közös, családi rendezvényeken is találkozik a közoktatási terület dolgozóival.

KUTAS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Egyed György. A képviselő-testület létszáma: 10 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmények: 1 óvoda, 1 általános iskola.

A Kaposvár és Nagyatád között fekvő Somogy megyei település önkormányzata három társközséggel együtt példaértékűen látja el közoktatási feladatait. A négy kistelepülés (Kutas, Beleg, Kisbajom, Szabás) társulásában fenntartott általános iskolában a jövőbe tekintő, kistérségi szemléletének köszönhetően, a szűkös központi források, a hátrányos helyzetük ellenére, évek óta megfelelő színvonalon biztosítani tudják az eredményes oktató-nevelő munka feltételeit. A községek több szempontból is hátrányos helyzetűek. A legtipikusabb „kártevők” a szegénység, a munkanélküliség, a szülők alacsony iskolázottsága, a szűkös, komfort nélküli lakások, továbbá az alkoholizmus. Gondot okoz az etnikai hovatartozás is. Tanulóik 50%-a cigány származású. Mindezek leküzdése

érdekében az iskola kiemelt feladata a műveltségi hátrányok felszámolása, a felzárkóztatás, korrepetálás, a tehetséggondozás, a társadalmi beilleszkedés segítése, a cigány tanulók szocializációja, az egészséges életmód kialakítása.

A társulás nemcsak elfogadja az iskolavezetés szakmai irányító tevékenységét, hanem azt minden tekintetben támogatja is. A szakszervezeti véleményeket, javaslatokat az intézményvezetés és a fenntartó egyaránt figyelembe veszik, a munkavállalói érdeket is szem előtt tartják. 2004-ben saját forrásból biztosították a 6%-os bérfejlesztést. Az osztályfőnöki és egyéb pótlékokra a törvényben előírtnál magasabb arányokat biztosítanak. A hátrányos helyzetű tanulók megsegítésére még egy napközis csoport működését engedélyezték a fenntartók. Pedagógus-, illetve technikai dolgozói állás megszüntetésére nem került sor.

RICSE NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Vécsei István. A képviselő-testület létszáma: 10 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmények: 1 óvoda, 1 általános iskola.

Az ország északkeleti részén, a Bodrogközben fekvő település önkormányzata demokratikus szellemben, a szociális partnerek véleményének kikérésével és tiszteletben tartásával irányítja az intézményeket. Nagy körültekintéssel szervezi a közoktatás feladatainak ellátását. A mindenkori finanszírozási nehézségeik ellenére is biztosítja a szükséges források

kat, amelyek nemcsak a működésre elegendőek, de lehetőséget teremtenek a fejlesztésre is. Mindenkor tiszteletben tartja a nevelési-oktatási intézmények döntési hatáskörét. Az érdekegyeztetés helyi fórumai jól működnek, igyekeznek biztosítani a magas színvonalú oktató-nevelő munkához szükséges személyi és tárgyi feltételeket. A munkavállalók érdekeinek érvényre jutásánál az önkormányzat támogató magatartást tanúsít. A munkakörülmények optimális biztosítása mellett a mindenkori adható támogatások, pótlékok kifizetésére is nagy figyelmet fordítanak.

A karancslapujtói Mocsáry Antal Körzeti Általános és Művészeti Iskola Eötvös József-émlékplakettet kapott

A Pedagógusok Szakszervezetének vezetősége által adományozott kitüntetés – a többieket követően, amelyekről korábban már írtunk – 2004. május 27-én, a Mocsáry Napok rendezvény-sorozatán *Szlankó Erzsébet*, a PSZ alelnöke, valamint *Deák Kálmán*, a PSZ Nógrád megyei titkára, az észak-magyarországi régió elnöke adta át Karancslapujtón, a község művelődési házában.

Karancslapujtó Nógrád megyében, Salgótarjától 10 km-re a Karanc-hegység lábánál helyezkedik el. Lakóinak száma 2900 fő, ezzel az aprófalvas megye második legnagyobb községe.

Az iskola alapításának éve: 1930. Iskolatípusa általános és művészeti iskola. Igazgatója *dr. Szondi Béla*. Fenntartója a községi önkormányzat. Az osztályok száma 17. A tanulólétszám 387, a pedagógusok száma 33. Az iskolának 16 osztálya van. Egy összevont speciális osztályban 19 sajátos nevelési igényű gyerekek két gyógypedagógus foglalkozik. Az intézmény felnőttoktatás keretében a dolgozók gimnáziumának is helyet ad.

Az 1989/90-es tanévtől az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program szerint folyik a munka. Nemcsak széleskörű ismeretszerzésre nyílik lehetőség, hanem személyiségfejlesztésre-önfejlesztésre, az értékek megérzésére, megbecsülésére is. A program keretében a hagyományos tantárgyakon kívül a tanulók foglalkoznak bábozással, színjátszással, néptánc, fúvulázással, számítástechnikával, néprajzzal, hangszeres zenetanulással, s megtanulnak sakkolni, kutatni, TDK-s dolgozatot írni. Munkájuk alapja: a kultúra teljességére épülő képességfejlesztő pedagógia.

A pedagógusnap jegyében

Eötvös József-émlékermesek...

Esztendőnként beköszöntő hagyományos ünnepnapunkon ismét számosan kapták meg a szakszervezetünk alapította és nagy megbecsülésnek örvendő Eötvös József-émlékérem valamelyik fokozatát. Átadásukra részben központunkban, többségükben pedig különféle szintű bizottságaink székhelyén kerül sor. Bizonyosak vagyunk, hogy mind a kitüntetés birtokosait, mind a velük együtt munkálkodó kollégáikat örömmel tölti a megérdemelt kitüntetés, amelyhez szerkesztőségünk is őszinte szívvel gratulál. Néhány listát most közlünk, a többi pedig a nyár végén.

Június 1-jén, a központi ünnepségen...

VAS FOKOZAT: **Ács Tibor** (Pécs), nyugdíjas, 51 éve szaksz. tisztviselő, bizalmi, járási gazdasági vezető és titkár, 1977-től a megyei szervezet gazdasági vezetője (1950-től tag); **Bácskai Mihályné** (Szentes), nyugdíjas középisk. tanár, városi, megyei bizottsági tag, KV-tag, alelnök (1953-tól tag, 1954-től tisztviselő); **Váradai Lajosné** (Baja), nyugdíjas tanító, 20 éve Baja körzeti titkára, megyei IB-tag, kongresszusi küldött, ÁMK-tagozat országos és megyei IB-tagja (1959-től tag).

ARANY FOKOZAT: **Éri Lászlóné** (Komárom), tanár, alapszervezeti titkár, városi bizottsági tag; **Földi Vilmos** (Szentes), nyugdíjas, megyei nyugdíjastagozat-vezető; **Hajdú Ágnes** (Szolnok), igazgató; **Kelemen Sándorné** (Békéscsaba), nyugdíjas óvodavezető, a városi nyugdíjastagozat, illetve a nyugdíjasklub vezetője (1957-től tag); **Kovalinszky Pálné** (Vác), igazgató; **Krajczár Károlyné** (Apátistvánfalva), tanító, alapszervezeti titkár; **dr. Kujbás Sándorné** (Székesfehérvár), tanár, 1989-2002-ig alapszervezeti titkár; **Monok Zoltánné** (Zalaegersze), irodavezető, 15 éve gazdasági vezető; **dr. Selmečiné dr. Csordás Mária** (Budapest), a PSZ Országos Iroda vezető jogtanácsosa; **Slezák Ferencné** (Budapest), 1980 óta a Bp. Biz munkatársa, 1988-ig felsőoktatási referens, 1998. PSZ Bp. Biz. ÜT-tag; **Soós Károlyné** (Miskolc), nyugdíjas tanító, 18 évig a nyugdíjasklub, négy éve nyugdíjastagozat vezetője (1959-től tag); **Szalay Lászlóné** (Tapolca), üdülővezető, 1980-tól Tapolca körzeti TT-felelőse, 1994-től IB-tag, 2001-től megyei üdülővezető.

Baranya megyében...

ARANY FOKOZAT: **Kaponyi István** (Mohács), ált. isk. alapszerv. titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Horváth Ilona** (Mohács), óvodai alapszerv. titkár;

Tamás Lőrincné (Pécsvárad), óvodai alapszerv. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Bodonyi Sándorné** (Kétújfalu), ált. isk. alapszerv. titkár; **Eilinsfeld Klára** (Olasz), ált. isk. alapszerv. titkár; **Fuksz Veronika**

(Királygyháza), Műv. Központ alapszerv. titkára; **Görfölné Hágendorn Ildikó** (Kömly), óvodai alapszerv. titkára; **Halmsi Sándorné** (Máza), volt szakszerv. tisztviselő; **Harkainé Vitek Katalin** (Lánycsók), ált. isk. alapszerv. titkár, megyei IB-tag; **Horváthné Priol Ágnes** (Diósvizsló), ált. isk. alapszerv. titkár; **Keresztes Zoltánné** (Somberek), ált. isk. alapszerv. titkár.

Értékek, amelyeket munkájuk során közvetítenek: fegyelmezett, toleráns magatartás, mások tisztelete; a munka szeretete, munkakultúra; műveltségre, informáltságra törekvés; magyarságismeret; a nemzeti, etnikai kisebbségek megbecsülése; egészséges életmód, testi és lelki egészség; környezetvédelem; demokratizmus.

Az alapkészségek elsajátítása mellett gondot fordítanak a sokoldalúan fejlett személyiség kialakítására. Segítik a konstruktív szokásrendszer és az életvezetési modellek megalapozását. Külön foglalkozások keretében segítik a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók felzárkóztatását, a tehetségesek képességeinek fejlesztését.

A szakszervezeti tagok száma 34, tanítók, tanárok, óvónők és technikai alkalmazottak. Az oktatási intézmények évek óta tartó nehéz anyagi helyzetében a szakszervezet kiemelkedő érdekérvényesítő tevékenységet folytat. Az alapszervezet taglétszáma folyamatosan nő. A jogszabályok által előírt juttatásokon kívül egyéb kedvezményeket is biztosít az iskola dolgozóinak (pl. önkéntes nyugdíjpénztári támogatás).

Az intézmény sokrétű kapcsolatot (sport, művészeti, szakmai munkaközösségi) tart fenn más községek iskoláival is, „testvériskolájuk” a határon túli Ragyolci Alapiskola (Szlovák Köztársaság). A település testvérkapcsolatot ápol az olaszországi Bastia Umbra város önkormányzatával, ahol a művészeti iskola néptánc tanszakos tanulói rendszeresen fellépnek.

Szabó Jánosné PSZ-titkár

Pécsét (területi szervezet)...

ARANY FOKOZAT: **Óváriné Auguszt Gyöngyi**, ált. isk. alapszerv. titkár. EZÜST FOKOZAT: **Benkő Istvánné**, ált. isk. alapszerv. titkár; **Csorba Józsefné**, ált. isk. alapszerv. titkár; **Klári Györgyné**, ált. isk. alapszerv. titkár. BRONZ FOKOZAT: **Papp Sándorné** (Berkesd), ált. isk. alapszerv. titkár; **Vörös Jenőné**, PSZ irodavezető. (Folytatjuk a 9. oldalon.)

VESZEDELMEK VISZONYOK AZ ISKOLÁBAN

Lapunk múlt év novemberi számában kezdtük el azt a sorozatot, amelyben a pedagógusokat ért atrocitásokról, valamint az iskola fegyelmezési problémáiról szólunk. Sajnos, egyre újabb és újabb esetek adnak témát ehhez. Szinte minden hónapban előfordul tanárverés. Március végén Békésen, májusban Balassagyarmaton ütlegetek, rugdostak meg pedagógusokat. Ezekről az esetekről a későbbiekben írunk. Ezúttal egy szombathelyi esemény kapcsán, a diákok alkoholszondázatásáról, illetve ennek ellenzéséről szólunk, Ááry Tamás-Lajos oktatási ombudsman közleményét, valamint dr. Selmeciné dr. Csordás Mária jogtanácsosunk és Kacsics Kristóf szombathelyi titkárunk álláspontját ismertetve. Továbbra is várjuk olvasóink véleményét ez ügyben is.

Közlemény

A közelmúltban a különböző sajtóorgánumok más és más tartalommal közölték álláspontomat a tanulók alkoholfogyasztásának iskolai ellenőrzésére vonatkozóan. Egyes híradások szerint nem tartom aggályosnak az alkoholszondák használatát az iskolában, mások szerint pedig kifejezetten megengedhetetlennek tartom. Az alkoholfogyasztás iskola által történő ellenőrzésével kapcsolatos véleményem egybecseng az iskolán belüli drogteszt-alkalmazással kapcsolatos vizsgálatom során kialakított álláspontommal, amelyről – az alkoholszondázattal szemben – hosszú ideje megfelelő tartalommal számol be a sajtó.

Az egymástól eltérő jogértelmezések ismertetése a tanulók Alkotmányban biztosított jogainak sérelméhez vezethet, ezért fontosnak tartom közölni az ilyen vizsgálatokkal kapcsolatos álláspontomat.

A tanulók alkoholfogyasztásának mérése személyes adatok kezelését valósítja meg, ennél fogva jogi megítélésük irányadó a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. LXIII. törvény. A törvény alapján az alkoholfogyasztásra vonatkozó adat olyan személyes adat, amelyet felvenni, gyűjteni, tárolni, felhasználni stb. csak törvényi előírás alapján, vagy akkor lehet, ha az érintettek ehhez előzetesen hozzájárulásukat adták. Az alkoholfogyasztásra vonatkozó adat kezeléséhez szükséges törvényi felhatalmazással sem az iskola, sem a pedagógusok nem rendelkeznek. Az adatkezelést elrendelő törvényi rendelkezés hiányában az adatkezelésre csak az érintett tanulók hozzájárulása nyújthatna megfelelő jogalapot. (Amennyiben az érintett tanuló cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképese, a hozzájárulást törvényes képviselője adhatja meg, illetve a hozzájáruláshoz törvényes képviselőjének beleegyezése is szükséges.) Az érintett hozzájárulását sem a házirend elfogadása, sem a tanulók vagy szülők többségének egyetértése nem pótolhatja.

Az adatkezeléshez adott hozzájárulás csak akkor ad megfelelő jogalapot az adatkezeléshez, ha az az érintett akaratának önkéntes, határozott és tájékozott kinyilvánítása. A hozzájárulás csak abban az esetben tekinthető

önkéntesnek, ha a tanulók biztosak lehetnek abban, hogy a szondázattal való részvétel megtagadása esetén nem érheti őket hátrány. Ha a tanulók tarthatnak az iskola rájuk nézve hátrányos intézkedéséről, akkor a hozzájárulás nem tekinthető önkéntesnek. Az iskolában egyrészt az iskola vezetésének és pedagógusainak, másrészt pedig tanulóinak pozíciója nem egyenlő, a tanulók az iskolai nevelés és oktatás számos területén az iskolai vezetéstől és a pedagógusoktól függőségi viszonyban vannak. E viszony jellege miatt a tanulók alappal tarthatnak attól, hogy az ellenőrzéshez való hozzájárulás megtagadása esetén az iskolai élet valamely területén – akár a hozzájárulás megtagadásával nem kifejezett, illetve nem közvetlen összefüggésben – hátrány érheti őket. Ilyen körülmények között az adatkezeléshez való hozzájárulás önkéntessége kizárt, vagyis a tanulók, illetve törvényes képviselőik nem képesek az adatkezeléshez megfelelő jogalapot nyújtó, önkéntes, határozott és tájékozott hozzájárulás megadására. Megfelelő jogalap hiányában pedig nem lehet ilyen adatokat kezelni.

Mindezek alapján az iskolai rendezvényen vagy a tanítási időben a tanulók alkoholfogyasztásának teljes körű vagy szűrőpróbaszerű ellenőrzését jogsértőnek tartom.

A pedagógusok az oktatási intézmények munkavállalói. A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 103.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján a munkavállaló köteles az előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenni és a munkaidéjét munkában tölteni, illetőleg ez alatt munkavégzés céljából a munkáltató rendelkezésére állni. A Legfelső Bíróság egyik döntése értelmében megelőző jelleggel a munkáltató ellenőrizheti a közalkalmazott munkavégzésre képes állapotát, ennek keretében azt is, hogy fogyasztott-e alkoholt, illetőleg annak hatása alatt állt-e. Az ellenőrzés azonban nem sértheti a közalkalmazott személyiségi jogait, az ellenőrzési jog gyakorlása nem lehet rendeltetésellenes.

A tanulói és a munkavállalói jogviszony között nem állítható fel semmilyen párhuzam vagy analógia, több ezer vizsgálatunkból és eddigi nyilatkozataimból ez egyértelműen kiderült. Bizom benne, hogy a fenti állásfoglalásom eloszlatja a félreértéseket.

Aáry-Tamás Lajos,
az oktatási jogok miniszteri biztosa

Néhány gondolat a közleményben kifejtett „állásfoglalásról”

Véleményem szerint bár az oktatási ombudsman közleményének utolsó mondatában reményét fejezi ki, hogy „állásfoglalása eloszlatja a félreértéseket”, néhány – alább ismertetett – hatályos jogszabályi rendelkezés értelmezése, alkalmazása bizonytalanná válik:

1. A közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. számú törvény (Ktv.) 19. § (7) bek. a), d) és f) pontjaiban írtak szerint:

„(7) A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

a) nevelő és oktató tevékenysége keretében gondoskodik a gyermek, tanuló testi épségének megővéséről, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről,

d) közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében,

f).... a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke.....fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek,”

Kérdés, hogy e kiemelt feladatokat hogyan láthatja el a pedagógus, ha - mint azt az ombudsmani „állásfoglalás” megállapítja: „a tanulók alkoholfogyasztásának teljes körű vagy szűrőpróbaszerű ellenőrzése jogsértő.”

2. A Ktv. 40. §-a értelmében:

„(7) Az iskola és a kollégium házirendje állapítja meg, hogy - a tanulmányi kötelezettségek teljesítésén kívül - az e törvényben, továbbá jogszabályokban meghatározott tanulói jogokat és kötelezettségeket milyen módon lehet gyakorolni, illetve kell végrehajtani. Az iskola és a kollégium házirendje állapítja meg továbbáa kollégiumi lakhatás ideje alatt a kollégiumon kívüli tartózkodás során tiltott tanulói magatartást,az iskola, kollégium által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó iskolán, kollégiumon kívüli rendezvényeken tiltott tanulói magatartást. ...”

Újabb kérdés:

A közoktatási törvény módosított és szigorított rendelkezései hogyan érvényesülhetnek az oktatási ombudsman „állásfoglalás”-a mellett?

1. Vitatható az adatvédelmi törvény rendelkezéseire való hivatkozás is. A Ktv. 2. számú melléklete szabályozza a közoktatási intézményekben nyilvántartott és kezelt személyes és különleges adatok körét, azok továbbításának lehetőségét, illetve az adatkezelés rendjét.

1/d. pont: „1. E törvény alapján nyilvántartott adatok: a tanuló jogviszonnyal kapcsolatos adatok, így különösen

- a **tanuló magatartásának**, szorgalmának és tudásának **értékelése és minősítése**, vizsgaadatok, - a **tanulói fegyelmi és kártérítési ügyekkel kapcsolatos adatok**, - beilleszkedési, tanulási, **magatartási nehézséggel küzdő** gyermek, **tanuló rendellenességére vonatkozó adatok**,

2. pont: Az adatok továbbíthatók

- fenntartó, bíróság, rendőrség, ügyészség, önkormányzat, államigazgatási szerv, nemzetbiztonsági szolgálat részére valamennyi adat,

- a **magatartás**, **értékelésével kapcsolatos adatok** az érintett osztályon belül, a nevelőtestületen belül, a szülőnek, a vizsgabizottságnak, a gyakorlati képzés szervezőjének, a tanulószervezős kötőjének, illetve, ha az értékelés nem az iskolában történik, az iskolának, iskolaváltás esetén az új iskolának, a szakmai ellenőrzés végzőjének.”

Nem az „alkoholfogyasztásra vonatkozó adat felvételéről, gyűjtéséről, tárolásáról, felhasználásáról stb.” van tehát szó, hanem annak veszélyeiről, következményeiről.

1. Az ombudsmani „állásfoglalás” leszögezi, hogy „A tanulói és a munkavállalói jogviszony között nem állítható fel semmilyen párhuzam vagy analógia..”

A Magyar Köztársaság Alkotmánya (1949. évi XIII. számú törvény) 70/A. §-a tilt minden megkülönböztetést, így a pozitív megkülönböztetést is. Veszedelmesnek tartom, hogy az a középiskolás korosztály, amelyhez tartozó tanulók többségét „keskeny mezsgye” választja csak el a „való világ”-ban (munkahelyen, közúti közlekedésben) érvényesülő szabályoktól, pusztán tanulói jogviszonya miatt következmények nélkül, akár tanítási időben is alkoholt fogyaszthas-

son. Munkavállalóként ugyanez a magatartás rendkívüli felmondási ok, közalkalmazotti törvény hatálya alá tartozó munkáltatónál a leg súlyosabb büntetést is megalapozó fegyelmi vétség.

2. Lehet, hogy csak az alkoholszonda alkalmazása tilos? Véleményem szerint ugyanis nem lehet vitás, hogy ha a pedagógus tanítási időben vagy iskolai rendezvényen, alkoholfogyasztáson éri a tanulót, e magatartás szondázatás nélkül is fegyelemsértés, és fegyelmi büntetést vonhat maga után. Nem az elfogyasztott alkohol mennyisége, hanem annak bizonyított fogyasztása is szankciót érdemel.

Meggyőződésem, hogy ha elfogadjuk azt a nemes pedagógiai törekvést, miszerint az iskola az életre nevel, akkor éppen a tanulók fejlődésének, jelenlegi és jövőbeni érdekének védelmében nem vehetünk ki minden fegyvermező eszközt a pedagógus kezéből.

Különös hangsúllyal hívom fel a figyelmet arra, hogy az általam írtak nem „állásfoglalás”-t, csupán egyéni szakmai véleményemet tartalmazzák.

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária,
a PSZ vezető jogtanácsosa

Ami mindenképpen fontos: az a HÁZIREND, azaz mi az, amit az adott iskola szabályoz! S ezt minden oda beíratkozott tanulónak tudomásul kell vennie, s törekedni annak betartására! De, mint Szombathelyen, úgy az ország más középiskoláiban is vannak s lesznek olyanok, akik mindig a „TILTÁS” a „REND” ellen lépnek fel, viselkedésükkel, magatartásukkal saját „életfilozófiájukat” akarják igazolni. Ők nem a haladás képviselői! Tudni kell ellenük fellépni s összefogni. Ha ez nem így van, akkor már nagy baj van.

Kacsics Kristóf szombathelyi PSZ-titkár

(Folytatás a 7. oldalról.)

Bács-Kiskun megyében...

BRONZ FOKOZAT: *Jelenik Tiborné (Solt), Kerti Istvánné (Solt), Pékné Csizmadia Anikó (Solt) szakszervezeti tisztségviselők; Joó Pálné (Lajosmizse) a PSZ gazdasági felelőse.*

Békés megyében...

ARANY FOKOZAT: *Bódi Gergelyné (Gyula), ált. isk. szakszerv. titkár; Kismarton Albert (Békéscsaba), ált. isk. szakszerv. titkár; Medvegy Pálné (Szarvas), igazgató; Osváth Ferencné (Köröstarcsa), ált. isk. szakszerv. titkár; Szabó Gyuláné (Bucsa), óvodavezető.*

EZÜST FOKOZAT: *Balogh Lászlóné (Újkígyós), óvodavezető; Frankó Pálné (Szarvas), igazgatóh.; Galló Katalin (Békéscsaba), igazgató; Kovásznainé Mikó Klára (Gyomaendrőd), szakszerv. városi gazd. felelőse; Marsi Katalin (Gyula), ált. isk. tanár; Matuláné Enyedi Julianna (Gyula), tanító; Rigóné Resztoka Mária (Békéscsaba), óvodavezető; Sinkovics Mihályné (Szarvas), óvónő; dr. Sonkolyné Bagi Katalin (Szarvas), ált. isk. tanár; Tímár Lászlóné (Hunya-Örménykút), ált. isk. tanár.*

BRONZ FOKOZAT: *Balog Lászlóné (Füzesgyarmat), szakszerv. bizalmi; Bucsai Mihályné (Füzesgyarmat), nyugdíjastagozat-vezető; Deli Zoltán (Mezőhegyes), szakszerv. elnök; Demcsák Jánosné (Békéscsaba), óvodai*

szakszerv. titkár; Dérné Nováki Mária (Békéscsaba), ált. isk. tanár; Gál Lászlóné (Kötegyán), óvodavezető; Gyüréné Rónaky Ildikó (Szabadkígyós), ált. isk. szakszerv. titkár; Juhász Andrásné (Gyula), középisk. szaksz. gazd. felelős; Kovácsné Héjjas Veronika (Gádosos), igazgatóh.; Kovácsné Mikoly Anna (Békéscsaba), óvodavezető; Kukla Pál (Gyula), szakszerv. bizalmi; Molnár Józsefné (Mezőkovácsháza), ÁMK szakszerv. titkára; Mracsó Mária (Békéscsaba), ált. isk. szakszerv. titkár; Pallag Józsefné (Kötegyán), tanító; Petrovsky Zoltán (Békéscsaba), középisk. szakszerv. titkár; Podina Ivánné (Battonya), ált. isk. szakszerv. titkár; Póka György (Gyula), középisk. szakszerv. bizalmi; Sályi Gézőné (Békéscsaba), ált. isk. tanár; Selli Pál (Battonya), ált. isk. tanár; Tóth Pálné (Békéscsaba), ált. isk. tanár; Vadi Gabriella (Sarkad), ált. isk. alapszerv. gazd. felelőse; Varga Antalné (Bucsa), ált. isk. ételmezősvezető; Vida Szűcs Eszter (Békéscsaba), óvodavezető.

Csongrád megyében, Szentesen...

ARANY FOKOZAT: *Várkonyi Károlyné, ált. isk. szakszerv. titkár. EZÜST FOKOZAT:* *Erdőhátiné Bocskai Zsófia, gyermekfelügyelő. BRONZ FOKOZAT:* *Buborné Zambó Etelka, szakisk. tanár; Farkasné Kovács Eszter, középisk. szakszerv. titkár; Török Gézőné, nyugd. tanár; Vörös Jánosné, nyugd. óvónő; Zoltai Sarolta, szakisk. tanár.*

Fejér megyében...

ARANY FOKOZAT: *Bencze Györgyné (Mór), óvodavezető; Fekete Ferencné (Sárszentmiklós), ált. isk. alapszerv. bizalmi; Molnár Gyula (Mátyásdomb), igazgató, IB-tag; Muskovits István (Dég), ált. isk. tanár; Nagy Sándorné (Sárszentmiklós), volt alapszerv. bizalmi.*

EZÜST FOKOZAT: *Cecse Gáborné (Mór), óvoda gazd. vezetője; Hajdú Imréné (Mór), tanító; Molnár István (Mór), ny. középisk. tanár; Olti*

Jánosné ((Ráckeresztúr), ny. tanár, volt alapszerv. titkár; Pálkás Istvánné (Ráckeresztúr), ált. isk. tanár; Székely Jenő (Bicske), tanító; Szűcs Lajosné (Ráckeresztúr), ált. isk. tanár, PSZ vezetőségi tag.

BRONZ FOKOZAT: *Sárosdi Zoltánné (Agárd), dajka; Simon Lajosné (Agárd), óvodapedagógus.*

Székesfehérváron (városi szervezet)...

EZÜST FOKOZAT: *dr. Fehér Dezsóné, középisk. tanár, alapszerv. titkár. BRONZ FOKOZAT:* *Bujpál Péter, középisk. tanár, alapszerv. vez. tag; Czenczi Ferencné, ált. isk. tanár, alapszerv. vez. tag; Gábor Gézőné, tanító, alapszerv. vez. tag; Juhászné Kiss Klára, tanító, alapszerv. titkár; Kiszler Albertné, koll. nevelőtanár, alapszerv. titkár; Máthé Ferencné, ált. isk. tanár, alapszerv. vez. tag; Móricz Árpádné, tanító, alapszerv. vez. tag.*

Dunajvárosban (városi és körzeti szervezet)...

EZÜST FOKOZAT: *Haraszti Julianna, óvónő, ált. isk. és óvodai tagozat gazd. vezetője.*

Hajdú-Bihar megyében...

EZÜST FOKOZAT: *Kovács Gáborné (Ebes), ált. isk. gazd. vezetője, titkárhelyettes.*

Nógrád megyében...

ARANY FOKOZAT: *Kaszás Istvánné (Salgótarján), ált. isk. tanár, intézm. titkár; Smetana Aladárné, ny. tanár, gazd. felelős (1945-től PSZ-tag); Szabó Lászlóné (Kazár), ált. isk. tanár, intézm. titkár.*

EZÜST FOKOZAT: *Morva Jánosné (Salgótarján), ÁMK intézm. titkár; Válóczy Erika (Salgótarján), intézm. titkár.*

BRONZ FOKOZAT: *Varga Istvánné, ny. óvodavez., ny. tag. gazd. felelőse.*

EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM

E rovatunkban rendszeresen közzéteszük az Európai Uniónak az oktatást, a humánszférát, a munka világát érintő szándékait, lépéseit, az érdekegyeztetéssel, a szociális párbeszéddel kapcsolatos híreket, tudósításokat, azzal a céllal, hogy segítsük a pedagógusok, a PSZ-tisztségviselők ismereteinek ez irányú bővítését. Annál is inkább, mert már belülről kell kezelnünk ezeket az ügyeket!

Konkrét intézkedések a növekedésért és a foglalkoztatásért

Az Európai Bizottság április elején elfogadott ajánlásában konkrét intézkedéseket fogalmazott meg a gazdasági növekedés, a foglalkoztatás támogatására a kibővült Európai Unióban.

Az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások aktualizálásának elsődleges célja, hogy az újonnan csatlakozó országokat is integrálja a gazdaságpolitikák koordinálásának jelenlegi keretébe. Az Európai Unió strukturális kihívásai az új tagállamok csatlakozásával még sürgetőbbé teszik a megoldásokat. Az újonnan csatlakozó országok munkanélküliségi rátája ugyanis kétszer magasabb a jelenlegi uniós átlagnál; államháztartási deficitjük a GDP 6 százaléka körül jár; nemzeti jövedelmük pedig a jelenlegi tagállamokénak kevesebb mint felét teszi ki. Mivel a gazdaság és a foglalkoztatás helyzete országonként jelentős eltéréseket mutat, a Bizottság az egyes országoknak külön-külön fogalmazta meg ajánlásait.

A 2004-es foglalkoztatási ajánlások a tagállamok részére külön útmutatást adnak a 2003-ban elfogadott foglalkoztatáspolitikai irányvonalak végrehajtására nézve. A folytonosság fenntartása végett a Bizottság nem javasolja az irányvonalak módosítását; ugyanakkor olyan ajánlásokat fogadott el, amelyek már figyelembe veszik a nemzeti szintű foglalkoztatáspolitikai fejlődését, illetve az Európai Foglalkoztatási Munkacsoport jelentését.

A 2004-re elfogadott ajánlások három főbb csoportba rendeződnek. A négy közös ajánlás a prioritást élvező reformok tengelyeit érinti: a munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítása; a munkavállalók számának növelése, illetve megtartásuk a munkaerőpiacon; több és hatékonyabb beruházás a humán tőkébe és az élethosszig tartó képzésbe; nem utolsó sorban pedig a reformok tényleges végrehajtásának biztosítása a hatékonyabb kormányzás segítségével. A második csoportba a jelenlegi tagállamok számára külön-külön megfogalmazott egyéni ajánlások kerültek, amelyek sokban megismétlik a Foglalkoztatási Munkacsoport javaslatát. Végül az ajánlások harmadik csoportjában azoknak a prioritásoknak az összefoglalását találjuk, amelyekre a csatlakozó országoknak figyelemmel kell lenniük nemzeti foglalkoztatási cselekvési terveik kidolgozásakor. Ez utóbbi ajánlások nagyrészt az Európai Foglalkoztatási Munkacsoport által megfogalmazott prioritásokból, illetve a csatlakozó országok és a Bizottság által aláírt közös foglalkoztatáspolitikai értékelő dokumentumokból meritettek.

Ajánlások Magyarországnak

Az Európai Bizottság Magyarország számára is külön ajánlásokat fogalmazott meg gazdasági és foglalkoztatási helyzetének javítására.

Az Európai Bizottság szerint Magyarországnak a jövőben öt nagy kihívással kell majd szembenéznie: az államháztartás deficitjének nagymértékű és tartós csökkentése; a foglalkoztatottság szintjének növelése és a munkaerőpiac strukturális problémáinak orvoslása; a költség-versenyképesség javítása (többek között a bérek mérséklése által); a termelékenység javulását szolgáló feltételek megteremtése; valamint a hálózati iparban a verseny élénkítése.

E kihívásokra azonban csak akkor adható adekvát válasz, ha végrehajtják az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásokban szereplő széles körű strukturális reformokat (nevezetesen a növekedésre és a stabilitásra irányuló makrogazdasági politikákat; Európa gazdasági potenciáljának gazdasági reformok útján történő növelését; valamint a konjunktúra fenntartható jellegének erősítését).

Az államháztartási hiány tartós csökkentése érdekében Magyarország számára a Bizottság javasolja:

1. a költségvetési hiány tényleges és fenntartható módon történő csökkentését olyan többéves keretben, amely megfelel a Tanács által a költségvetés felügyeletével kapcsolatban elfogadott döntéseknek.

A foglalkoztatási ráta növelése érdekében és a munkaerőpiac strukturális problémáinak kezelésére Magyarországnak:

2. javítania kell munkaerő-kínálatát, a regionális mobilitás útjában álló akadályok felszámolásával, különösen a lakásügy és a közlekedés területén hozott megfelelő intézkedésekkel; valamint ösztönöznie kell a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (etnikai kisebbségek, fogyatékkal élők vagy szegénységben élők) munkaerőpiacra lépését, illetve visszatérését;

3. adó- és juttatásrendszereit úgy kell alakítania, hogy azok a foglalkoztatás irányába hassanak, ösztönözzék a munkaerőpiacra lépést, illetve a tartós munkavállalást (többek között a munka anyagi vonzerejének növelésével); nem utolsó sorban pedig számottevően csökkentenie kell a munkára nehezedő adóterheket.

A költség-versenyképességnek a bérmérséklést támogató intézkedésekkel történő javítása érdekében Magyarországnak:

4. ösztönöznie kell a bértárgyalási folyamat reformját, és támogatnia kell a szociális partnerek több évre szóló bérmegállapodásait, hogy a bérek alakulása minél inkább összhangban legyen a tényleges versenyképességgel.

A növekvő termelékenységet támogató környezet kialakításához Magyarországnak a Bizottság a következőket javasolja:

5. a magánszektor aktívabb szerepvállalásának támogatása a kutatás-fejlesztés és az innováció területén; a vállalatok és a kutatóintézetek közötti kapcsolatok erősítése; a kutatás minőségi javítása érdekében megfelelő források mozgósítása;

6. az oktatási rendszer hatékonyságának növelése, s nagyobb rugalmasságának biztosítása annak érdekében, hogy könnyebben alkalmazkodhasson a piac változó szükségleteihez; valamint megfelelő források elkülönítése a szakképzés és az oktatás számára;

7. a jogalkotási keret és az állami politikák stabilitásának biztosítása annak érdekében, hogy a vállalkozások létrehozásához és fejlesztéséhez kedvezőbb gazdasági környezet alakulhasson ki.

EU-konferencia: nők és férfiak a kibővült Unióban

A nők és férfiak közötti egyenlőség megteremtése a kezdetektől az Európai Unió egyik alapelveként számított. Az elmúlt évtizedekben az egyenlő bánásmódról szóló jogszabályok kulcsfontosságú szerepet játszottak – ahogy játszanak ma is – az egyenlő munkaerőpiaci részvétel előmozdításában. A közösségi vívmányok átültetése a nemzeti jogszabályokba és azok végrehajtása szilárd alapot biztosít az esélyegyenlőség politikájának alkalmazásához, melynek jelentősége az Unió bővítésével a jövőben csak növekedni fog.

Az európai munkaerőben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása alapfeltétele a lisszaboni célkitűzések megvalósításának, annak, hogy az Európai Unió 2010-re a világ legversenyképesebb, legdinamikusabban fejlődő tudásalapú gazdaságává váljon, amely a jelenleginél sokkal több munkahelyet teremt, és jóval nagyobb szociális kohéziót biztosít lakosai számára. A nők munkaerőpiaci részvételének javítása, valamint a két nem között a társadalom megannyi területén maig létező egyenlőtlenségek felszámolása jelenti a siker egyik zálogát. Az Európai Foglalkoztatási Stratégia, a társadalmi befogadás folyamata, illetve a Strukturális Alapok keretében rendelkezésre álló pénzügyi források mobilizálása alapvetően hozzájárul a férfiak és nők egyenlőségét biztosító politikák sikeres végrehajtásához.

A *Nők és férfiak a kibővült Unióban* címmel Máltán megrendezett konferenciát az Európai Bizottság Foglalkoztatási és Szociálisügyi Főigazgatósága szervezte. A rendezvény elsődleges célja az volt, hogy széles körű vitát nyisson a nemek egyenlőségében érintett szereplők között, s alkalmat adjon a nemzeti kormányok, a szociális partnerek, a civil szervezetek, a jelenlegi és jövőbeni tagállamok képviselőinek tapasztalataik kicserélésére. A konferencia mindenképp arra kívánt rávilágítani, miként lehet előmozdítani a nemek egyenlőségét, s milyen közösségi eszközök állnak rendelkezésre e cél eléréséhez, melyek között a jogalkotás, a nem specifikus megközelítés alkalmazása a foglalkoztatáspolitikai és a társadalmi befogadás terén, illetve a Strukturális Alap kínálta lehetőségek egyaránt szerepelnek.

KI KICSODA A PSZ ELNÖKSÉGÉBEN

Szakszervezetünk XVII. kongresszusán új vezető testületként került megválasztásra a PSZ tizenegy tagú elnöksége. A Pedagógusok Lapja által nyújtott lehetőségeket kihasználva egy-egy riport keretében kívánjuk bemutatni az elnökség tagjait. Alfabetikus sorrendben haladva (az elnököt és az alelnököket a sorozat végére hagyva) hetedikként Molnár Tibort szólaltatjuk meg, aki 1946. április 24-én született Debrecenben. Tanítói diplomáját 1969-ben Budapesten szerezte. Jelenleg a váci Földváry Károly Általános Iskola testnevelőtanára, Vác város önkormányzatának képviselő-testületi tagja. Már a főiskolán, 1968-ban belépett szakszervezetünkbe. 1990-től szakszervezeti tisztségviselő, 1994-től a PSZ Pest megyei titkára, országos vezetőségünk tagja, e ciklusban pedig az elnökségünkben is tevékenykedik.

- **A szülői ház, az iskola többnyire meghatározzák pályánkat, életünket. Milyen útravalót kapott szüleitől, iskolától, tanáraitól, milyen élmények, milyen hatások játszottak szerepet abban, hogy a pedagógusok, az oktatás érdekeiért következetesen kiálló szakszervezeti vezető lett?**

- A szüleim, ha lehet mondani, „első generációs értelmiségiek”. Gyermek- és ifjúkorukban megtanulták, hogy az igazság nem árucikk. Későbbi életük során gyakran tapasztalták, hogy nem olyan egyszerű az általuk és talán mások által is igaznak tartott ügyek mellett kiállni vagy azt képviselni. Akár 1945 előtt vagy után. Akár 1956 előtt vagy után. Meg kellett tapasztalniuk, hogy gyerekkori barátaik a hatalom csábításának vagy kényszerének engedve, hátba támadják őket. Talpon maradtak.

A gyermekkorunk testvéreimmel ilyen, számunkra sokszor felfoghatatlan küzdelmek közepette telt.

Apámat 1956. december 5-én éjszaka letartóztatták, mint a Magyar Írószövetség titkárát. Három év múlva szabadult. Tanáraink közül többen éreztették szolidaritásukat; a szétszórt figyelmű, gyakran felkészületlen gyereket nem engedték elkallódní. Nagy küzdelem volt!

- **Egy évtizede szakszervezetünk Pest megyei vezetője. Milyen tapasztalatokról tud számot adni a megyei szintű érdekegyeztetésről, milyen előrevívő megállapodások születtek e téren?**

- A feladatot olyan időszakban kaptam, amikor az érdekegyeztetés – hogy úgy mondjam – a mélyponton volt. Az állam sem teljesítette törvényi kötelezettségét, miért tettek volna másként az önkormányzatok? A megyei szervezetnek nem volt működő kapcsolata az intézményfenntartóval. A szakszervezet „ellenség” volt, kimondva, kimondatlanul. A megye vezetőit meg kellett győzni együttműködési szándékunkról.

Hosszú harc kezdődött a legitimitásért. 1998 és 2002 között „kollektív megállapodást” kötöttünk a megyei vezetéssel a kollektív szerződések anyagi feltételeinek megteremtése érdekében (munkaruha, étkezési hozzájárulás, lakástámogatás, pótlékok stb.). Megyei rendeletben rögzítették a feltételeket. A 2002-es választások után is folytatódik a közös munka kisebb döccenőkkel. Tanulságos magába a dokumentumba is betekinteni. (Lásd alább.)

- **Szakszervezeti vezetői munkája mellett Vác város önkormányzatának képviselője is. E kettős minőségében értékeli a nevelési-oktatási intézmények fenntartásával, finanszírozásával, irányításával kapcsolatos kérdéseket! A terület országos problémáit hogyan képes kezelni a város képviselő-testülete?**

- 1998-ban választottak meg először egyéni körzetben képviselőnek. Lakóközvetem gondjai mellett természetes vállalásom a közalkalmazottak érdekeinek képviselete is. Legnehezebb feladat a törvényesség betartása a sok tájékozatlan vagy annak látszatát kelteni akaró képviselő között.

Vác sok tekintetben jó állapotban lévő település. Gazdasági helyzete kiegyensúlyozott. Iskolaváros. Ebből adódik a gondjaink nagy része. Az egyház a város iskolái közül többre bejelentette igényét, ám a kárpótlásként kapott összeg nem fedezte a valós költségeket, így a folyó költségvetésből kellett pótolni a hiányt. Megoldottuk!

Az utóbbi években jutott pénz felújításra is, a városban működő nagyvállalatok segítségével. Iskoláink minden lehetséges eszközt igénybe véve, lépést tartanak az ipari és kereskedelmi vállalkozások igényeivel.

- **Tömörítve: melyek érdekvédelmi munkájának a legfontosabb helyi, területi és országos tanulságai? Hogyan ítéli meg a szakszervezeti munka jelenlegi lehetőségeit, jövőjét? Milyen módon, milyen irányban fejlesztené tovább a PSZ tevékenységét?**

- Települési szinten, hitem szerint, a legfontosabbak a személyes kapcsolatok, a bizalom – ha lehet – egymás munkája iránt, persze a törvények betartása és betartatása mellett. Nekünk is tudomásul kell vennünk, hogy az önkormányzatok nem ellenségeink, hanem együttműködésre kötelezett partnereink. Nekik is tudniuk kell ezt.

Sajnos, kollégáink jó része még mindig ellenséget lát bennük, ahelyett, hogy megpróbálna néha az „ő” fejükkel is gondolkodni. A területi és országos testületeknek a szervezetben elsősorban az információ eljuttatása volna a feladatuk, nem pedig a saját véleményük kizárólagosságának hirdetése, akár a többségi vélemény, döntés ellenében is.

A PSZ minden kongresszusa alapszabálymódosítások kongresszusa. Szeretném, ha működtetnék a rendszert, és nem benne keresnénk a hibát. Minden rendszer tudna jól is működni, ha a működtek nem saját céljaiknak akarnák alárendelni. Azt gondoltam, amikor az első ügyvivőtestületet létrehoztuk, hogy mindenki érti: ez egy tanácsadó testület, és használni kell. Nem így történt!

Természetesen az érdekegyeztetési pontokon szükséges a megfelelő képviselő, de bármilyen szervezet képes tönkretenni az alkalmazott, csak a saját érveit meghallgatni tudó és akaró tisztségviselő. Őket kell felváltani a közösség akarátát képviselni tudó, felkészült emberekkel.

Részletek a Pest Megyei Közgyűlés és a PSZ „kollektív megállapodásából”, amely önkormányzati rendeletként jelent meg

2. (3) A munkáltatói jogkör gyakorlója a tartósan kiemelkedő munkát végző közalkalmazottat címpótlékban részesítheti, melynek feltételeit helyben szabályozzák. A címpótlék megállapításához 2001. szeptember 1-től a közalkalmazotti létszám 20%-ára számított, a mindenkori pótlékalap 50%-a szerinti összeg áll az intézmény rendelkezésére, melyből főtanácsosi, tanácsosi, főmunkatársi és munkatársi cím adományozható.

2. (4) Címzetes igazgatói pótlék folyósítható annak a közalkalmazottnak, aki korábban magasabb vezetőként tevékenykedett. A címzetes igazgatói pótlék a mindenkori pótlékalap 100%-a, és évente egyedi mérlegelés alapján kerül megállapításra.

5. (1) A közalkalmazottak részére az e célra elkülönített alaphól lakásépítési, vásárlási és felújítási támogatás nyújtható.

5. (2) Lakásépítésre, vásárlásra maximum 1 000 000 Ft, lakásfelújításra (teljes és részleges felújítás, korszerűsítés) maximum 500 000 Ft vehető igénybe.

5. (3) A lakáscélú támogatás összege kamatmentes kölcsön, és maximum 15 év alatt visszatérítendő.

5. (4) A támogatás alapfeltétele, hogy a közalkalmazott legalább egyéves közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezzen az adott intézménynél.

5. (5) Az alaphól történő támogatás odaítéléséről a beérkezett kérelmek sorrendjében a közgyűlés elnöke (vagy megbízottja), az ágazatért felelős alelnök, az oktatási bizottság elnöke, a hivatal művelődési és oktatási irodájának vezetője, valamint az igazgatói kollégium és a reprezentatív szakszervezetek egy-egy képviselőjéből álló bizottság dönt.

Cicamamától anyácskáig

Tiszadob Nyíregyházától ötven kilométerre lévő, 3257 lakosú település, Alpár Ignác által tervezett és 1880-85 között épült Andrásy-kastéllal, melybe az ötvenes években telepítettek egy gyermekotthont.

Ezt vallja otthonának és itt él a mindennek mértéket és értéket adó „anyácskával” Oláh Ibolya, a Megasztár-énekes TV2-es vetélkedő rendkívül tehetséges, szép és önérzetes második helyezetteje.

Ott jártamkor arra kerestem a választ, hogy vajon mitől lesz egy intézmény otthon, s egy pedagógus „anyácska”.

Nem Oláh Ibolya az egyetlen, aki így hívja az igazgatónőt, *Illésné Áncsán Arankát*. Igaz, mások tapintatosnak csak akkor, ha nem hallja Ibolya – árulta el a mosolygós, fiatal és lendületes igazgatónő. Száztíz nehézsorsú, hányatott előéletű gyerek él itt, olyanok, akik számára „már nem volt hely” a megye más hasonló intézményében. Itt, az általános gyakorlattól eltérően, egy héttel az otthonba kerülést követően az újonnan érkezettel együtt egy húszfős stáb alakítja ki a személyre szabott hogyan továbbot. A beszélgetés során nemcsak az derül ki, hogy milyen felzárkóztató programot kell tervezni, hanem az is, mi az, amit különösen fontosnak érez a gyerek, mit szeret és mitől fél, milyen a szülői háttér, s hogyan érzi magát új környezetében. Ezek a beszélgetések alapozzák meg a későbbi bizalom alapját, főleg ha tapasztalják a megértő segítőkészséget, s a – nem csak jelképesen értett – mindenkor „nyitott ajtót”.

Az igazgatónő, aki tizennyolc évvel ezelőtt érkezett az intézménybe, s kilenc évig a gyermekotthoni részt vezette, ma is így várja a tanácsra, segítségre vagy csak jószóra vágyókat. Pedig ma már a gyermekváros igazgatónöjeként az intézmény több nagy egységének összefogása, vezetése a feladata. A gyermekvárosnak ugyanis része a kastélyon kívül a már említett gyermekotthon és a faluban működő két lakóotthon, egy kollégium és egy szakmunkásképző intézet. Ez utóbbit különös örömmel említette, hiszen így lehetőség nyílik arra, hogy tovább maradjanak „ittthon” a gyerekek. Illetve, hogy mint képzett szakács, falusi vendéglátó, parkgondozó, zöldség-fűszertermesztő, börtermékkészítő, szobafestő-mázoló vagy kőműves kezdhessék önálló életüket.

A kollégiumra pedig azért van szükség, sorolta tovább, mert a szakképzésnek csupán egyharmadát adják a „saját” gyerekek, a többiek a megye más településeiről érkeznek, vagy a faluból iratkoznak be. Összesen 220-an tanulnak itt szakmát.

Amíg az időközben érkezett – és feltehetően a Roma Kulturális Fesztivál előkészítésével kapcsolatos – tárgyalópartnereket fogadta az igazgatónő, addig mi *Marton Imre* nevelőtanárral (aki egyben a helyi szakszervezeti titkár) felfedező útra indulunk. Megnéztük a parkban lévő nevelőotthont, a szerényen berendezett, de tiszta, általában négyágyas szobákat, melyek közül jónéhányban találkoztam az otthonteremtés jegeit mutató egyéni díszítéssel, apró tárgyak által teremtett lakályossággal. Az épületekre a rendezettség, tisztaság volt a jellemző, pedig csak a közös helyiségek takarítására van személyzet.

Innen a kastélyba sétáltunk a szépen gondozott parkon keresztül, ahol a zezugos folyosókat, lépcsőket, toronyszobákat járva hangos „jónapot tanár úr”-ral köszöntötték az ott szorgoskodó mesterek kísérőmet. Mint kiderült, ők is az intézetet mondhatják otthonuknak, s éppen a pályázaton nyert pénzből a kastély felújításán szorgoskodnak. Az évek óta tartó munkálkodás eredményét igazolják az újonnan kialakított fürdőszobák, a felújított stukkók, a frissen festett falak. Az izléseken berendezett apartmanok és szobák az igényes és a hátizsákos turistáknak egyaránt kényelmes szállást és csodás kilátást kínálnak a Tisza holtágára meg a szépen gondozott, hatalmas parkra – és igazán elérhető áron. A kastélyban 1980 óta már nem laknak gyerekek, így annak hasznosításából származó bevétel – miután a megye felé teljesítették kötelezettségüket – a gyermekvárosé marad. A földszinten, a valamikori lovagterembe érve, két egymásba nyíló tárgyalóba jutottunk. Egyikben nagyméretű olajfestmény zárta le a terem végét. Élénk színek, határozott kontúrok, gyönyörű éjszemű nők és lovak mozgalmas, álomszerű kavalkádjá. A hatalmas és nagyszerű munkát *Péli Tamás* ajánlotta az intézménynek, elismerésül és köszönetre jelél mindazért, amit az otthonlálókért tesznek.

Ezt az időközben visszatért igazgatónő közölte – bár a mecénás sohasem volt az intézet lakója. Hazajár viszont *Horváth Kálmán*, a DUNA TV, *Balogh István Szilveszter*, a RÁDIÓ C munkatársa és a Képzőművészeti Egyetemet végzett *Balogh Tibor*, akinek üvegre festett „képre restaurációja” előtt ülve kavargattuk a kastély presszójában kávékat. Látható büszkeséggel fűzte hozzá, hogy egyáltalán nem ritka a szakképző után a gimnáziumi folytatás, és hogy most is főiskolai felvételre készül három gyereke. Nyilván adódnak gondok és problémák, de ezekről nem beszélt. Csak egy finom elszólással utalt: van még egy nagyon tehetséges, főiskolát végzettünk, de neki nem mondom meg a nevét, nem érdemli. Minden mondata, akár egy valóságos családanyáé, féltő, óvó és értük szóló volt, mintha nem volna még egy másik családja is. Pedig van. Három nagyobb gyereke távol tanul, de egy kicsi, hétéves kisfia még itthon van. S arra a kérdésre, hogy hogyan győzi, azt felelte: nem vagyok egyedül. Összesen 115-en vagyunk, s mindannyian szeretjük azt, amit teszünk, mert ezt a munkát csak szeretettel lehet csinálni. A legnagyobb öröm, amikor a már kikerült felnőtt néhai növendék férjestölfeleségestől hozza az első gyereket bemutatni, amikor karácsony körül csörög a telefon, hogy „jöhetnek-e karcsonyozni haza?”. S rendszeresen 10-15 ilyen hozatérőnk van. Tudok az életükről, tudják, ha bajban vannak, számíthatnak ránk.

Az igazgatónőt hallgatva nehéz elképzelni, hogy nem erre a pályára készült. Pedig vegyészeti szakközépben végzett, s véletlenül került – úgy vélte, alkalmi elfoglaltságként a következő egyetemi felvételig – Tatányára, egy nevelőotthonba. Ez azonban végleges hivatásnak bizonyult. Időközben elvégezte a népművelés-testnevelés szakot, volt Miskolcon, Főton, „körbejárta az összes elérhető intézményt”, mielőtt benyitott a tiszadobi gyerekotthon kapuján. De ott, az első „véletlen” helyen, 19 évesen már „cicamamának” hívták. Talán azért – mondja –, „mert soha sem tudtam elmenni egy gyerek mellett, ha láttam, lóg az orra, hogy meg ne kérdezem: mi bajod van, gyerekekem?” Tényleg csak ilyen egyszerű lenne??

Juhász Olga

Egy kitűnő könyv az Olimpiáról

A sport évezredes történetében korszakkezdő esztendő volt 1896: ekkor mérték össze erejüket a világ sportolói az újkori olimpiai játékokon, ezeknek őshazájában, Görögország fővárosában, Athénban. Az idén sorra kerülő nyári olimpiának ismét ez a város lesz az otthona.

Ugyancsak időszerű tehát az a könyv, melyet *Sikersportágaink az olimpiai játékokon* címmel a Dr. Mező Ferenc Olimpiai Baráti Kör és a Zalai Sportmúzeumért Alapítvány adott ki Nagykanizsán. Szerzői: *Ivanics Tibor* és *Sárdi Lajos*. Fiatalon mindketten aktív labdarúgók voltak, tanulmányaik elvégzése után pedig szakmailag felkészült pedagógusok is, akik – hivatásukhoz híven – az oktatás-nevelésben különféle posztokon éppúgy helytálltak, mint a magyar és nemzetközi

sport történetének a kutatásaiban, amint ezt korábbi műveik is bizonyítják. Örömmel jegyezzük meg, ami tagságunk körében köztudomású, hogy Sárdi Lajos szakszervezetünk titkára, majd elnöke volt, és nyugdíjasként is cselekvő tagja a központ egykori munkatársait összefogó közösségnek.

A most megjelent majdnem 300 oldalas kiadvány 1896-tól 2000-ig követi nyomon a különféle sportágakban a magyar résztvevők szereplését, a teljesség igénye nélkül, de – mint a Bevezetőben olvashatjuk – a legfontosabb adatokat, jellegzetességeket, érdekességeket a szerzők igyekeztek bemutatni. Ezt a célt szolgálják a fejezetek végén megtalálható mellékletek is.

VÁLASZOL AZ ISKOLA

Az Országos Köznevelési Intézet **Tények és érvek** sorozatának legújabb, e címmel megjelent kötetét a szerkesztő és a szerzők 2004. május 20-án mutatták be. A kérdőíves vizsgálat eredményeit összegző könyv több mint 1000 intézményvezető válasza, véleménye alapján értékeli köznevelésünket. A kibontakozó kép kiegészíti, árnyalja, néhány ponton megerősíti, míg egyes kérdésekben éppen vitatja a statisztikai adatokból kirajzoló tendenciákat, illetve a hétköznapi tapasztalatainkon alapuló személyes benyomásainkat. Korábbi gyakorlatunknak megfelelően a kötet egy részletének bemutatásával kívánjuk olvasóink érdeklődését felkelteni. A kiadvány megrendelhető az Országos Köznevelési Intézetnél (1364 Budapest, Pf. 120.), és az OKI honlapja révén (www.oki.hu) is elérhető.

Az iskolavezetők jellemzőinek alakulása (részletek)

Az 1991/92 és 2001/02 között lefolytatott három nagymintás empirikus vizsgálatunk megfelelő adatainak összehasonlításából leginkább szembeötlő az iskolavezetők életkorának változása: az *átlagos életkor* 1992-ben 46,1 év volt, 1997-ben már 47,4 év, s ez 2002-re tovább emelkedett 48,6 évre. A különböző iskolafenntartókat tekintve csak az 1996/97-es vizsgálatunkban volt érdemi korkülönbség az állami és nem állami fenntartók iskoláinak vezetői között az utóbbiak javára, a másik két vizsgálat szerint nem. Az átlagéletkor különbségei eltérő módon alakultak viszont az iskolák településtípusa szerint. A 90-es évtizedben még a kisebb urbánus települések („egyéb városok”) iskoláinak igazgatói voltak átlagosan a legidősebbek, 2002-ben már a fővárosiak. Minél nagyobb a település, annál nagyobb fokú az igazgatók elidősödése: 2002-ben az 1992-es átlagos két és fél évnyi koremelkedés a fővárosban +4,6, míg a községekben csak +1,6 év (lásd 1. táblázat).

1. táblázat • Az iskolaigazgatók átlagos életkora az iskola településtípusa szerint három időszakban (év)

Településtípus	Átlagos életkor	Az életkor szórása	Átlagos életkor	Az életkor szórása	Átlagos életkor	Az életkor szórása	Növekedés 1992-höz képest, év
	1991/92		1996/97		2001/02		
Budapest	46,2	7,5	47,5	7,1	50,8	7,6	+4,6
Megyei jogú város	46,4	6,3	48,8	6,9	50,1	6,7	+3,7
Egyéb város	47,1	7,5	49,1	6,5	49,8	6,8	+2,7
Község	45,1	8,0	46,1	7,7	46,7	7,5	+1,6
Összesen	46,1	7,5	47,4	7,3	48,6	7,4	+2,5

Az igazgatók *korösszetételében* a 90-es évek elejéhez viszonyítva az évtized közepére javuló, ezt követően azonban romló tendenciát tapasztalhatunk. Az idősök túlsúlyával és a fiatalok hiányával jellemezhető kezdeti korstruktúra 1997-re kedvezően változott. Míg 1992-ben a falvak iskoláiban a fiatalok vezetésbe való bekerülésének aránya jelentősen elmaradt a nagyobb városokéhoz, különösen Budapestéhez képest, addig – egy, az évtized közepén zajló nagyobb arányú váltás nyomán – a községekben, a főváros mellé fölzárkózva, megnőtt a 40 év alatti iskolavezetők aránya. Az utóbbi öt évben viszont összességében a negyvenévesnél fiatalabb igazgatók arányának több mint 8 százalékpontos csökkenését, a 60 felettiekének csaknem 5 százalékpontos növekedését, s a középgeneráción belül is az idősebb ötvenesek felé történő jelentős eltolódását regisztrálhatjuk. A legújabb empirikus adatok alapján a fiatalabb igazgatók aránya mindenütt – különösen a fővárosban, de a megyei városokban is jelentősen – csökkent; 2002-ben érdemi nagyságrendben csak a falvakban találunk fiatalokat. A korösszetétel a két felső életkori csoport felé tolódik, 2002-re az ötvenévesnél idősebb igazgatók a községeket kivéve minden településtípusban túlsúlyba kerültek (lásd 2. táblázat).

Bár nem meglepő, érdemes kitérni arra, hogy az *iskolavezetők jóval idősebbek, mint az általuk vezetett tanárok*. Az igazgatók átlagos életkora az 1996/97-es vizsgálatunk szerint nyolc és fél évvel haladta meg az akkori pedagógusokét. A magyar köznevelésben azonban az évtized során a pedagógusok átlagéletkora is folytonosan nőtt: az 1992-es átlagos 39,6 évhez képest 2001/02-re 41,5 évre. E növekedés üteme ugyanakkor valamivel alacsonyabb volt, mint az igazgatók esetében, így 2002-ben a két szakmai csoport átlagos életkora közötti különbség számottevő maradt (7,1 év). A „természetesen” nagyobb különbség lehetséges okát egy tanulmány abban látta, hogy az igazgatókat kinevező iskolafenntartók valószínűleg nem érzik elégségesnek a szakmai

kompetenciából és a személyi kvalitásokból fakadó tekintélyt, szívesebben építenek a pályán eltöltött hosszabb időszakon alapuló elfogadottságra.

2. táblázat • Az iskolaigazgatók megoszlása életkori csoport és az iskola településtípusa szerint, 1996/97 és 2001/02 (%)

Településtípus	Életkor 4 korcsoportban							
	1996/97				2001/02			
	40 év alatt	40–49 év	50–59 év	60 év felett	40 év alatt	40–49 év	50–59 év	60 év felett
Budapest	22,4	43,4	32,9	1,3	8,5	32,0	47,7	11,8
Megyei jogú város	15,1	36,0	47,7	1,2	7,1	35,5	51,3	6,1
Egyéb város	9,3	48,1	41,1	1,5	9,6	34,4	49,8	6,2
Község	26,7	42,2	30,1	1,0	20,3	43,5	32,4	3,8
Összesen	22,2	42,6	34,1	1,1	13,8	38,3	42,0	5,8

Kedvezőtlen tendencia, hogy az igazgatói poszt amúgy is alacsony *mobilitása* az időben egyre csökken. Ennek egyik komponense az, hogy a köznevelés intézményeinek vezetői ma átlagosan *idősebb korokban kerülnek a vezetői posztra*, mint korábban. A frissítés ütemének csökkenése az átlagosan fiatalabb vezetőkkel jellemezhető alapfokú képzés intézményeiben is tapasztalható.

Tapasztalataink alapján a fiatalabb pedagógusok, vezetőhelyettesek kevésbé is pályáznak a vezetői posztokra, mint az érettebb korúak. Ez részben az előzőekből adódik – nem is tartják reálisnak a kinevezést –, részben abból a már említett jelenségből, hogy a pedagóguspálya maga is egyre zártabbá válik a fiatalok előtt; nehéz a pályakezdőknek bekerülni, emelkedik az átlagos életkor.

Az igazgatók idősödése, a vezetés immobilizálódása társadalmi szempontból a pálya vonzerejének – a korábbi alacsony szinthez képest is érzékelhető – csökkenését mutatja. A rendszeren belül vizsgálódva pedig elmondható, hogy mindez ronthatja az oktatási intézmények lehetséges dinamizáló képességét.

Az iskolavezetők közötti *nemenkénti arányok* hosszabb időszak alatt, de szintén jelentős mértékben változtak. A korábbi évtizedekben a magyar iskolákban, még az alapképzés intézményeiben is, nőtlenségű pedagógusközösségekben férfi igazgatók dominanciája volt jellemző. 1970-ben az általános iskolai igazgatók csupán 17%-a volt nő, a kilencvenes években azonban a nővezetők jelentős előretörését – bár a pedagógusarányokhoz képest alulreprezentáltságuk fennmaradását – regisztráltuk. A nők aránya mind az 1991/92-es, mind az 1996/97-es vizsgálatunkban csak az alapfokú intézményekben volt kiegyenlített. A 2001/02-es kutatásban együttesen már többségbe kerülnek a női igazgatók (arányuk a minta átlagában 55,7%), de a különböző programtípusok között igen nagy szórással. A nők leginkább az alapfokú intézményekben felül-, s a szakképző és tiszta gimnáziumokban alulreprezentáltak. A nővezetők átlagosan egy évvel fiatalabbak, mint a férfiak. Az igazgatónők kormegoszlása valamivel kevésbé kedvezőtlen, mert bár kevesebb köztük a 40 év alatti, de a 60-on felüliek aránya még alacsonyabb, döntően a 90-es években még korábbi nyugdíjkorhatár következtében. A dolog érdekessége, hogy ez a fajta eltérés épp az alapfokú képzésben jellemző kevésbé. A községi általános iskolák vezetőinek nemcsak a kor-, de a nemenkénti megoszlása is kedvezőbb, mint a többi településen, s ez némiképp csökkenti a falvaknak a települési hierarchia szempontjából összességében előnytelenebb helyzetét.

A női vezetők előretörése szociológiai szempontból a pálya presztízsének – a közelmúlthoz képest további – csökkenésére utal. Ugyanakkor pozitív jelenségnek tekinthető a pályán lévő pedagógusnők perspektíváit, karrierlehetőségeit illetően éppúgy, mint közérzetükre, önértékükre gyakorolható hatását vélelmezve.

Ezzel a címmel a sajtóorgániumokban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csokorba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondolainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2004. IV. 22.)

Bérkorrekciót kér a szakszervezet

Az osztályfőnöki pótlékok növekedésével együtt is csupán átlagosan két százalékkal nőnének a pedagógusbérek az idén, és ez messze elmarad a kívánt hatszázalékos mértéktől, ha nem történik korrekció – közölte *Árok Antal*, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) alelnöke. A szakszervezet 218 önkormányzat bevonásával megvizsgálta, mennyiben teljesült a sztrájkbizottság és a kormány által februárban ajánlott hatszázalékos béremelés. Kiderült, hogy a vizsgált önkormányzatok 83 százaléka, 180 település semmiféle bérfejlesztést nem tervezett a közalkalmazottak, így az oktatásban dolgozók körében. (...)

(2004. V. 5.)

Perelnek a tápiószelai pedagógusok

Nincs joga a polgármesternek felülmúlni a törvényeket, és jogsértést követ el a bérek kifizetésének elmulasztásával, amit egy bírósági ítélet után kamatostul kell kifizetni – nyilatkozta lapunknak *Bujdosó Sándor*, a Belügyminisztérium helyettes államtitkára, aki – miután ezt a polgármesterrel szóban már közölte – tegnap írt ilyen értelmű levelet *Majoros Tibornak*. A szakember azt reméli, hogy a választott testületben lévő felelősségérzet felülkerekedik az érdekkellentétben. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) sürgősséggel és azonnal perre megy, amint megérkeznek hozzá a fizetés nélkül maradt tápiószelai tagjainak személyes adatai. Már elkészültek a keresetek, csupán az adatok átvezetése szükséges ahhoz, hogy a Pest Megyei Bírósághoz benyújtsam azokat – mondta lapunknak *dr. Selmeciné dr. Csordás Mária* jogtanácsos. Az iskolának 38 szakszervezeti tagja van, akik lapzártánkkor küldték át adataikat az érdekképviseletnek. A kifizetések elmaradása negyvennégy pedagógust érint. (...)

(2004. V. 29.)

Általában teljesült a bérmegállapodás

Alig száz ember vett részt a Pénzügyminisztérium előtt azon a demonstráción, amelyet a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete hívott össze a közalkalmazotti bérek reálértékének megőrzését követelve. (...)

A tüntetéssel csaknem egy időben a közszféra dolgozóinak többségét képviselő szakszervezetek és a kormány képviselői két módszerben állapodtak meg annak érdekében, hogy a közszféra valamennyi területén teljesüljön a 6 százalékos keresetemeléssel. Ezek közül a kormány a június 9-re tervezett ülésen választja ki a megfelelőt. (...) A legnagyobb oktatási érdekvédelmi szervezet, a Pedagógusok Szakszervezete nem vett részt a tüntetésen. *Varga László* elnök szerint még a határidő lejárt előtt, amikor vannak értékelhető javaslatok, a demonstráció nem volt indokolt.

NÉPSZABADSÁG

(2004. IV. 27.)

Tanári fizetés: két százalék

(...) Az önkormányzatok 83 százaléka egyáltalán nem növeli a tanárok keresetét – legalábbis a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) felmérése szerint. – A vizsgálat ugyan nem reprezentatív, de az állapotokat hűen tükrözi – fogalmazott tegnapi sajtótájékoztatóján *Varga László*, a PSZ elnöke. (...)

Árok Antal, a PSZ alelnöke elmondta: 23 településen nem egész évre szólóan vagy feltételhez kötötten emelik a béreket. A fővároshoz tartozó több mint 200 intézmény 12 ezer alkalmazottja viszont egyáltalán nem

részesül bérfejlesztésben. Az önkormányzatok többnyire anyagi nehézségekre hivatkozva hátrálnak ki a közalkalmazotti bérek megemlése mögül. – Ugyanakkor több helyen jelentősen, akár 200 százalékkal is növelik a képviselők tiszteletdíját, költségterítését.

(2004. V. 20.)

A tanárok tüntetnek is, tárgyalnak is

Tüntetést szervez jövő hét péntekre a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ): azt szeretnék elérni, hogy a kormány biztosítsa a közszférában a legalább hatszázalékos béremelés anyagi és jogi feltételeit. (...) Május 28-án délután háromnegyed háromra a József nádor térre hívja tagjait (a PDSZ-nek húszezer tagja van), a társszervezeteket, valamint a szülőket.

- A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ: mintegy százezer tagja van - a szerk.) nem csatlakozik a tüntetéshez – mondta érdeklődésünkre *Árok Antal* alelnök. A februári megállapodást aláíró szakszervezetek és a kormány ugyanis épp aznap tekintik át a béremelések alakulását. *Árok Antal* úgy fogalmazott: a cél azonos, de ők a tárgyalóasztal mellett szeretnék eredményeket elérni. (...)

A pedagógusok legutóbb 1999-ben, a bértábla befagyasztása miatt szerveztek tüntetést: sikertelenül.

KÖZNEVELÉS

(2004. V. 7.)

Pedagógusbérek és Oktatási Charta

A Pedagógusok Szakszervezete 2004. április 21-én tartott sajtótájékoztatót székházában. A sajtótájékoztató fő témája a PSZ által végzett reprezentatív jellegű felmérés volt, amely a pedagógusbérek, a különböző juttatások ez évi változását, a működési költségek emelkedését vizsgálta. (...)

Árok Antal, a PSZ alelnöke ismertette a felmérés eredményeit. A vizsgált 217 önkormányzat (107 község, 44 kisváros, 31 közép- és nagyváros, 20 fővárosi kerület, valamint 15 megyei és fővárosi önkormányzat) közül csupán 15 biztosít 6 százalékos bérfejlesztést 2004. január 1-jétől. 23 településen adnak nem egész évre szóló vagy feltételhez kötött bérfejlesztést. A vizsgált önkormányzatok 83 százaléka, 180 település semmiféle bérfejlesztést nem tervezett a közalkalmazottak körében. (...)

- A felmérés eredményeiből becslülve a pedagógus-átlagkereset várható növekedése 2004-ben 2 százalék lesz, amennyiben nem történik bértábla-korrekció. A PSZ minimum 6 százalékos növekedést szeretne elérni, januárig visszamenőleg – mondta *Varga László*, a PSZ elnöke. (...)

24 ÓRA (Komárom-Esztergom megye)

(2004. V. 4.)

Az út az egyetemre – érettségivel

Bizonytalanságok és elvárások a kétszintű maturával szemben

Árok Antal, Pedagógusok Szakszervezetének elnöke:

- A változtatás eredeti célja, hogy a kétszintű érettségivel kiváltható legyen a felvételi, igazán üdvözlendő. Ez csökkentené a diákok túlterheltségét, az egymást követő felesleges megmérgettetést. A valóságban viszont a feltételrendszer hiányosságai, a települési önkormányzatok anyagi problémái miatt nem tudják megoldani az emelt szintű érettségihez a végzős évfolyamok csoportbontását. A legtöbb felsőfokú intézmény is tart az új rendszertől, attól félnek, a demográfiai hullámvölgy mellett tovább szűkül a kiválasztható jelentkezők köre. (...)

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

(2004. IV. 22.)

A PSZ bérkorrekciót szorgalmaz

Az idén az osztályfőnöki pótlékok növekedésével együtt is csupán átlagosan két százalékkal nőnének a pedagógusbérek, és ez messze elmarad a kívánt hatszázalékos mértéktől, ha nem történik korrekció – közölte *Árok Antal*, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) alelnöke szerdán sajtótájékoztatón.

Varga László elnök elmondta: optimális az lenne, ha a pedagógusbérek január 1-jétől visszamenőlegesen emelkednének hat százalékkal a bértáblába beépítve.

Jász-Nagykun-Szolnok megyei Néplap

(2004. V. 5.)

Hosszú lesz az új tanév

A napokban ülést tartott a Pedagógusok Szakszervezete Intézményvezetői Tagozata, amelyen Sipos János, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára tájékoztatót tartott az oktatásügy néhány fontos témájáról. (...)

- Uniós tagságunk új távlatokat nyit a magyar iskolarendszerben – mondotta lapunknak *dr. Pataki Mihály*, a tagozat elnöke, a szolnoki Tiszaparti Gimnázium igazgatója. – Diákjaink szabadon tanulhatnak majd az EU országában. Ugyanakkor várható, hogy nálunk is növekszik a külföldi diákok száma. Ez még fontosabbá teszi a nyelvtanulást. (...)

Fontos esemény az intézmények életében az iskolai pedagógiai program és a minőségirányítási program elkészítése. Ez a hosszú távú célok meghatározását szolgálja. Megvalósításukhoz szükséges, hogy az oktatásügy területén is hosszú távú kiszámítható program szülessen. (...)

(2004. V. 26.)

Demonstráló pedagógusok

A közszférában dolgozók, közöttük a pedagógusok béreinek értékmegőrzése érdekében idén 6 százalékos béremelésre volna szükség. Ebben egyetértettek a tárgyaló felek a Köszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány képviselőinek február végi tanácskozásán.

Mint *Szabó Szusanna*, a Pedagógusok Szakszervezete megyei titkára elmondta, a kérdés eldöntésében a KSH adatait tartják mérőadónak, de a szakszervezet saját, országos felmérést is végzett, amelynek eredménye szerint 180 települési önkormányzat, a megvizsgáltak 83 százaléka, a közoktatási intézményekben semmilyen bérfejlesztést nem tervezett a nevezett időszakban. (...) Ezért kezdeményezték, hogy május 31-ig tartsák meg a megállapodásban jelzett tárgyalást a kormány képviselőivel, amire május 28-án sor is kerül. A további lépések az akkori tárgyalás eredményétől függenek. (...)

ZALAI HÍRLAP

(2004. V. 28.)

A Pedagógusok Szakszervezete inkább tárgyal

A PDSZ a közalkalmazottak reálbéreinek megőrzése érdekében demonstrált a Pénzügyminisztérium s az Oktatási Minisztérium előtt. (...)

A Pedagógusok Szakszervezete nem csatlakozott a tüntetőkhez, mondta tájékoztatóképpen az egerszegi titkári tanács vezetője, *Takácsné Barna Éva*. Hozzátette, egy-egy titkári itt Zalában is jelezte, hogy intézményükbe érkezett felhívás. Mivel a Pénzügyminisztérium a megállapodásban foglaltakat kötelezettségének tekinti, s a kormány éppen ma egyezett a szakszervezetekkel, a Pedagógusok Szakszervezete egyelőre a tárgyalás eredményességében bízik.

Őszintén a drogról

Moldova Ágnes 2004. május 4-én a Pallas Páholyban baráti körben tartott film- és könyvbemutatója meghatározó élményt nyújtott, maradandó emléket hagyott minden résztvevőben.

A *Gabi és Pujesz* című filmben két olyan volt narkós élettörténetét, love story-ját meséli el, akik hosszú évekkel ezelőtt nemcsak talpra álltak, hanem talpon is maradtak saját erejüknek és segítő környezetüknek köszönhetően. Életük minden szakanyagnál többet mondó példa lehet azoknak az anyagosoknak, akikben már felébredt az emberibb élet utáni vágy, de nem tudják, hogyan kezdjenek hozzá a visszatéréshez, s remény azoknak a családtagoknak, barátoknak, segítőknek, akik azt hiszik, a pokolból nincs már kiút.

Moldova Ágnes – akit érzékenysége, mély empátiája vezetett a deviancia, az öngyilkosság, a börtönök világa, majd a szenvedélybetegségek, köztük mindenekelőtt a kábítószeresítés és áldozatai felé – évek óta írásban is feldolgozza történeteit, mintegy „visszairja” azokat az életbe. E történetek gyűjteménye a Gyermekek-, Ifjúsági és Sportminisztérium támogatásával szerzői kiadásban most napvilágot látott kis kötet, *A letett cucc*, amelyben a megjelent írások egy része válogatás a *Mentor oktatási, egészség- és életmódmagazinban* öt év óta megjelenő írásaiból.

Köszönjük a rendezőnek és az íróknak, köszönjük a szervezőknek mindezt.

Ericsson-díj 2004

Az Ericsson Magyarország Kft. Kutatási-Fejlesztési Igazgatósága idén immár hatodik alkalommal írta ki pályázatát az Ericsson-díj elnyerésére „A matematika és fizika népszerűsítéséért”, valamint „A matematika és fizika tehetségeinek gondozásáért” kategóriákban.

A díjazandókra írásos javaslatot nyújthatnak be szakmai és társadalmi szervezetek, a javasolt tanár tevékenységét ismerő kollégák, tanítványok. Az ajánlásnak tartalmaznia kell a javasolt személy részletes szakmai jellemzését, különös tekintettel azokra a szempontokra, amelyek alapján a díjra érdemesnek tartják. **A pályázatokat a Bolyai János Matematikai Társulat, illetve az Eötvös Loránd Fizikai Társulat részére kell eljuttatni 2004. július 15-ig.**

Az Ericsson-díj erkölcsi és anyagi elismerés hat matematika- és hat fizikatanár részére, **egyenként 200 000,- Ft értékben**. A díjazottak személyét a MATFUND Középiszkolai Matematikai és Fizikai Alapítvány határozza meg 2004. szeptember 25-ig, a Bolyai János Matematikai Társulat és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Ericsson-díj bizottságainak ajánlása alapján.

További információ: Székely Borbála kommunikációs igazgató, Ericsson Magyarország, tel.: 437-7134; e-mail: borbala.székely@eth.ericsson.se; www.ericsson.com/hu.

Multimédiás oktatóterem az állatkertben

A Fővárosi Állat- és Növénykertben új oktatóterem nyílt május 3-án. Az állatkert szakköri munka keretében látogató gyerekek szervezett formában felkereshetik az Oktatási Minisztérium, a Microsoft Magyarország Kft. és az állatkert együttműködésével kialakított számítógépes termet, ahol lehetőségük van olyan digitális oktatási tartalmak tanulmányozására, amelyek segítségével jobban megérthetik az állat- és növényvilág életét, törvényszerűségeit.

A program tervezői bíznak abban, a szakkör majdani résztvevői a játékos tanulás mellett megtapasztalják, hogy a különböző digitális tananyagok milyen nagy lehetőséget jelentenek tudásuk bővítésére.

Röhög az osztály – iskolai valóságshow

A könyv közel 1000 aranykópést tartalmaz, s érdekességét az adja, hogy a szerkesztők nem más forrásokból ollózták össze a tartalmát, hanem az elmúlt 40 évben az egész országban összegyűlt, eredeti, máshol még nem publikált poénokból válogatták. Hol lehet ilyen anyagokat találni? Természetesen az interneten! A www.osztalytarsam.hu website felhasználói által beküldött aranykópésekből több mint egy éves szerkesztői munka eredményeképp állt össze a sorozat első darabja.

A könyv 158 oldalas, A5 méretű, ára 1250 Ft. Megvásárolható az Alexandra, a Lira & Lant, a Libri, az Anima és a Sunbooks hálózatában, továbbá megrendelhető a www.ajandekcentrum.hu weboldalon, és a 06-20-204-7879-es telefonszámon.

Magyarnak és európainak lenni

Az Európai Parlament képviselőit 2004. június 13-án választjuk meg. Sokan sajnálkoznak azon, hogy az uniós választási kampány hazánkban a pártpolitika szintjére degradálódott, a marakodó demokrácia hétköznapi szintjéhez alacsonyodott. Reméljük, hogy hazánkat ennek ellenére 24 nagyszerű honfitársunk fogja képviselni Strassbourgban, Brüsszelben. Olyanok, akik korábbi nagyjaink és a nép bölcs mondásaira, véleményére, nem pedig a pártpolitika replikáira figyelnek. Összeállításunkat nekik ajánljuk.

Rendületlenül (részlet)

S ha másként nem – hát legbelül:
hazádnak rendületlenül!

S ha restelled, hogy hangosan;
nehogy meghallja más, kívül?

Hát szakálladba dörmögöd, hogy:
nincs hely számodra e-kívül.

De aztán – rendületlenül!

Ezt aztán – rendületlenül!

Hogy e-kívül, hogy e-kívül:

nincs más belül, nincs más belül!

(Simonyi Imre)

- Én nem Athén vagy Görögország polgára vagyok, hanem a világé. (Szókratész)
- A hazafiság a kollektív felelősség felemelő érzése, a nacionalizmus viszont a szemétdombján kukorékoló ostoba kakas. (Richard Aldington)
- Igen, ez Európa, az Atlanti-óceántól az Uralig, ez az az Európa, amely eldönti a világ sorsát. (Charles de Gaulle)
- Egy szoros föderációra épülő kontinens, gyönyörű és erős, amely több tehetséget, képességet és tudást mutatott fel, mint a világ bármely része, amelynek történelme páratlan teljesítményekben és a szellemi ragyogásban. Egy olyan Európa, amelyben az emberek ott dolgozhatnak, ott tanulhatnak, ott taníthatnak, ott építhetnek, ott kereskedhetnek, ahol kedvük tartja, és amelyben mindenütt otthon érzik magukat. Ez az egyesült Európa látomása. (Eric Hoffer)
- Idegen nyelvet tudni szép, a hazait pedig lehetőségig mívelni kötelesség. (Kölcsey Ferenc)
- Legyünk igazi hazafiak, nem annyira szájjal, mint inkább vállal... (Széchenyi István)
- Nem elég csak emlegetni: / Tudni is kell jól szeretni, Tudni bölcsen, a hazát. / (Arany János)
- Ne civakodjunk afölött, hogy mik voltunk: egyesüljünk arra, aminek lennünk kell. (Kossuth Lajos)
- Mikor fogunk már összefogni? / Mikor mondunk már nagyot, / Mi elnyomottak, összetörték, / Magyarok és nem magyarok!? (Ady Endre)
- A dunai népek egymásrautaltsága nyilvánvaló. Ha minden dolgozó jólétben él, ha mindenki szabadon beszélheti a saját nyelvét, megörözheti szabályait, akkor nem lehet ellentét a népek között. (Károlyi Mihály)
- Mennyit beszélnek, sőt, mennyit kiabálnak magyarságról és nemzeti szellemről azok, akiknek semmi érzékük és semmi közük az igazi magyar kultúrához, annak gazdag múltjához, ez örök jelenhez, amely nem tulipánmozgalomban és nem turáni hacacárban nyilvánkozik meg, hanem elsősorban vagy magányos és meg nem értett, sőt, félreértett, vagy éppen üldözött és kivert szellemek, Bolyaiak és Madách, Vajda János és Péterfy élete művében. (Juhász Gyula)
- A hazaszeretet nem fikció, de nem is egyes személyek hangossággal nyert privilégiuma, hanem természetes adottság. (Fiist Milán)
- Mi sokfélék vagyunk, talán azért, mert a magyar nagyon tehetséges nemzet. Ne pazaroljuk ezt a tehetséget egymás ellen, hiábavaló dolgokra. (Teleki Pál)
- Kapaszkodj meg ebbe a földbe erősen, magyarom, ha nem lehettél szálfá, legyél hát cserje, vagy legyél csak gyom. (Veres Péter)
- A zsidóságom „életproblémám”, mert az az a tették a körülmények, a törvények, a világ. Különbözik magyar költő vagyok. (Radnóti Miklós)
- Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne. (Tamási Áron)
- A haza nem csak föld és hegy, halott hősök, anyanyelv, őseink csontjai a temetőben, kenyér és táj, nem. A haza te vagy, szőröstül-bőröstül, testi és lelki mivoltodban. (Márai Sándor)
- Magyar az, akinek nyelve és esze magyarul forog. Becsületesen nem lehet más vizsgát találni arra, hogy kit tartunk igazán magyarnak. (Illyés Gyula)
- Megint csak ott vagyunk: hogy a hazaszeretet minőség kérdése. (Esterházy Péter)

Magyar szólások, mondások:

Atok fogta meg a magyart, mert az soha együtt nem tart. Adjon isten egészséget, magyarok közt egyességet. Bort megissza magyar ember, jól teszi; okkal-móddal meg nem érthat az neki. A magyar hamar aláír, lassan fizet. Csata után okos a magyar. Könnyű a magyart lóra ültetni, de nehéz leszállítani. Magyar ember megtartja szavát. (Hacsak nem lesz politikus.) Magyar tűz, szalmaláng. Magyarnak nyelvén a szíve. Magyar volnék, ha idő lenne hozzá. Második esze jó a magyarnak (kár után okos). Nem aludt tej, hanem meleg vér folyik a magyar ember ereiben. Sirva vigad a magyar. Zsidó jobbágy tár kincs; tót jobbágy zsíros konyha; magyar jobbágy pörölő társ. Mondd ki magyarán, hadd tudjuk mi is. Szóbeli ért a magyar. Talpra magyar!

Á. A.

ZÁRÓDOKUMENTUM

a kelet-közép-európai országok pedagógus-szakszervezeteinek szófiai és budapesti tanácskozásáról

A pedagógus-szakszervezetek is megőrzésre méltó értéknek tekintik az európai oktatási rendszerek sokszínűségét, a nemzeti hagyományok ápolását, ugyanakkor szorgalmazzák olyan új rendszerek megteremtését, amelyek egységesen alkalmazhatók minden országban, és elősegítik az oktatás feltételrendszerének jobbá tételét, a minőség és a munkakörülmények javítását, a szociális szempontok figyelembevételét.

A pedagógus-szakszervezetek fontos célkitűzése az osztálylétszám növelésére, a kötelező óraszámok emelésére és a szociális vívmányok megcsonkítására vonatkozó általános kormányzati szándékok megghiúsítása. Az iskolák bezárása átgondolt foglalkoztatáspolitikai programok nélkül azt eredményezi, hogy egyre több lesz a munkanélküli pedagógus. A pedagógusok a többi munkavállalóval együtt jogaik megcsorbításaként ítélik meg a nyugdíjrendszer megváltoztatására, az oktatás erőszakos privatizálására vonatkozó törekvéseket is.

Az oktatásban és nevelésben dolgozók társadalmi megbecsülése is sok kívánnivalót hagy maga után. Mindez befolyásolja az ágazat presztízsét, a fiatalok pályaválasztását, pedig e jelentős rétegre egyre nagyobb felelősség hárul országainkban.

Az iskolák bezárása is – átgondolt foglalkoztatáspolitikai programok nélkül – azt eredményezi, hogy egyre több lesz a munkanélküli pedagógus.

A pedagógus-szakszervezeteknek olyan mélyreható elemzéseket kell készíteniük, amelyek egyaránt rávilágítanak az oktatás előtt álló kihívásokra és az átszervezések következményeire.

A fentiek alapján a pedagógus-szakszervezetek legfontosabb követeléseai:

- az állam mindenütt vállalja a minőségi közoktatás működtetésének felelősségét, feltételrendszerének biztosítását;
- A GDP egyre nagyobb részét fordítsák a közoktatásra;
- garantálják a közoktatás megfelelő szintű finanszírozását;
- a pedagógus bére érje el a versenyszféra hasonló kategóriáinak bérét;
- az állam az önkormányzatokkal, iskolafenntartókkal együtt garantálja a pedagógusok mindenkori bérkifizetését, a bérek indexálását, a pedagógusok tisztességes megélhetését;
- a kormányok biztosítsák olyan szabványok kidolgozását, amelyek a pedagógusok munkájának reális értékelését lehetővé teszik, és egyben elősegítik az oktatási rendszer új körülményekhez való igazítását és az új helyi tantervek elkészítését;
- meg kell teremteni a pedagógustársadalom szociális garanciáit, a munkahelyek biztonságát, a megfelelő nyugdíj- és társadalombiztosítási rendszert.

A pedagógus-szakszervezetek fontos feladata az oktatás, a pedagógusok társadalmi presztízsének, megbecsültségének növelése. Ennek érdekében szükség van a szoros együttműködésre, a vélemény- és tapasztalatcserére, az új technológiák nyújtotta lehetőségek kihasználására.

Szófia, 2003. március

A fenti záródokumentumot a kelet-közép-európai országok pedagógus-szakszervezeteinek budapesti tanácskozása megerősíti. Különösen fontosnak tartja az alábbi célkitűzéseket:

- a kormányok, a parlamentek társadalmi, politikai és szakmai megegyezésen alapuló, hosszú távú (választási ciklusokon átívelő) oktatási stratégiát alakítsanak ki;
- az állam finanszírozási garanciával segítse elő az oktatás egyre hatékonyabb, korunk követelményeinek mindinkább megfelelő, magas színvonalú működését;
- a gyermeklétszám csökkenése ne eredményezzen töркеkivonást az oktatás területéről, s e folyamatra való tekintettel is növekvő forrásokat kell teremteni a minőségi fejlesztésre;
- minden országban ki kell alakítani a szakszervezetek és a kormányok, az iskolafenntartók közötti érdekegyeztetés hatékony rendszerét, a valódi, garantált kollektív megállapodások lehetőségét;
- a pedagógus-szakszervezetek nemzetközi összefogással, szolidaritással, szélesedő információk kapcsolatokkal és rendszeres tapasztalatcserével segítsék egymás hazai érdekérvényesítő küzdelmét.

Budapest, 2004. április 24.